

Markus

*Yohanna Mai Baftisma ya shirya hanya
(Mattiyu 3.1-12; Luka 3.1-18; Yohanna 1.19-28)*

¹ Farkon bishara game da Yesu Kiristi, Dan Allah.* ² An rubuta a cikin littafin annabi Ishaya cewa,

“Zan aika da ɗan aikena yā sha gabanka,
wanda zai shirya hanyarka,”†

³ “muryar mai kira a hamada tana cewa,
‘Ku shirya wa Ubangiji hanya,
ku mike hanyoyi domininsa.’”‡

⁴ Ta haka Yohanna ya zo, yana baftisma a yankin hamada, yana kuma wa’azin baftismar tuba don gafarar zunubai. ⁵ Dukan kauyukan Yahudiya da dukan mutanen Urushalima suka fiffito zuwa wurinsa. Suna furta zunubansu, ya kuwa yi musu baftisma a Kogin Urdun. ⁶ Yohanna ya sa tufafin gashin rakumi, ya kuma yi ɗamara da fata. Abincinsa fāri ne da kuma zumar jeji. ⁷ Wannan kuwa shi ne sakonsa, “A bayana, wanda ya fi ni iko yana zuwa, ban kuwa isa in sunkuya in kunce igiyar takalmansa ba. ⁸ Ina muku baftisma da§ ruwa, amma shi zai yi muku baftisma da Ruhu Mai Tsarki.”

*Baftisma da kuma gwajin Yesu
(Mattiyu 3.13-17; Luka 3.21,22)*

* **1:1** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā ba su da Dan Allah. † **1:2** Mal 3.1 ‡ **1:3** Ish 40.3 § **1:8** Ko kuwa a cikin

⁹ A lokacin, Yesu ya zo daga Nazaret na Galili, Yohanna kuwa ya yi masa baftisma a Urdun.

¹⁰ Da Yesu yana fitowa daga ruwan, sai ya ga sama ya buɗe, Ruhu kuma yana saukowa a kansa kamar kurciya. ¹¹ Sai murya ta fito daga sama ta ce, “Kai ne Dana, wanda nake kauna, da kai kuma nake fari ciki kwari.”

¹² Nan da nan, sai Ruhu ya kai shi cikin hamada, ¹³ ya kuma kasance a hamada kwana arba'in, Shaidan yana gwada shi. Yana tare da namomin jeji, mala'iku kuma suka yi masa hidima.

Kiran Almajirai na farko

(Mattiyyu 4.12-17; Luka 4.14,15)

¹⁴ Bayan da aka sa Yohanna a kurkuku, sai Yesu ya shigo cikin Galili, yana shelar bisharar Allah.

¹⁵ Yana cewa, “**Lokaci ya yi. Mulkin Allah ya yi kusa. Ku tuba, ku gaskata bishara!**”

(Mattiyyu 4.18-22; Luka 5.1-11)

¹⁶ Yayinda Yesu yake tafiya a gaɓar Tekun Galili, sai ya ga Siman da ɗan'uwansa Andarawus, suna jefa abin kamun kifi a cikin tafkin, domin su masunta ne. ¹⁷ Yesu ya ce, “**Ku zo, ku bi ni, ni kuwa zan mai da ku masuntan mutane.**” ¹⁸ Nan da nan, suka bar abin kamun kifinsu, suka bi shi.

¹⁹ Da ya yi gaba kafan, sai ya ga Yakub ɗan Zebedi, da ɗan'uwansa Yohanna a cikin jirgin ruwa, suna gyaran abin kamun kifinsu. ²⁰ Ba da bata lokaci ba, ya kira su, sai suka bar mahaifinsu Zebedi a cikin jirgin ruwan, tare da 'yan haya, suka kuwa bi shi.

*Yesu ya fitar da mugun ruhu
(Luka 4.31-37)*

²¹ Suka tafi Kafarnahum. Da ranar Asabbaci ta kewayo, sai Yesu ya shiga majami'a ya fara koyarwa. ²² Mutane suka yi mamakin koyarwarsa, domin ya koyar da su kamar wanda yake da iko, ba kamar malaman dokoki ba. ²³ Nan take, sai wani mutum mai mugun ruhu a majami'arsu, ya daga murya ya ce, ²⁴ "Ina ruwanka da mu, Yesu Banazare? Ka zo ne don ka hallaka mu? Na san wane ne kai, Mai Tsarki nan na Allah!"

²⁵ Yesu ya tsawata masa ya ce, "**Yi shiru! Fita daga cikinsa!**" ²⁶ Sai mugun ruhun ya jijjiga mutumin da karfi, ya fita daga jikinsa da ihu.

²⁷ Dukan mutane suka yi mamaki, suna tambayar juna suna cewa, "Mene ne haka? Tabdifi! Yau ga sabuwar koyarwa kuma da iko! Yana ma ba wa mugayen ruho umarni, suna kuma yin masa biyayya." ²⁸ Labari game da shi ya bazu nan da nan ko'ina a dukan yankin Galili.

*Yesu ya warkar da mutane da yawa
(Mattiyyu 8.14-17; Luka 4.38-41)*

²⁹ Da suka bar majami'ar, sai suka tafi gidan su Siman da Andarawus, tare da Yakub da Yohanna. ³⁰ Surukar Siman tana kwance da zazzabi, sai suka gaya wa Yesu game da ita. ³¹ Sai ya je wajenta, ya kama hannunta, ya daga ta. Zazzabin kuwa ya sa'ke ta, ta kuma yi musu hidima.

³² A wannan yamma, bayan fāduwar rana, mutane suka kawo wa Yesu dukan marasa lafiya, da masu aljanu. ³³ Duk garin ya taru a kofar gidan. ³⁴ Yesu kuwa ya warkar da marasa lafiya

da yawa da suke da cututtuka iri-iri. Ya kuma fitar da aljanu da yawa, amma bai yarda aljanun suka yi magana ba, don sun san wane ne shi.

Yesu ya yi addu'a a wurin da ba kowa

³⁵ Da sassafe, tun da sauran duhu, Yesu ya tashi, ya bar gida, ya tafi wani wurin da ba kowa, a can ya yi addu'a. ³⁶ Siman da abokansa suka fita nemansa. ³⁷ Da suka same shi, sai suka ce, "Kowa yana nemanka!"

³⁸ Yesu ya amsa ya ce, "Mu je wani wuri dabam, zuwa kauyukan da suke kusa, don in yi wa'azi a can ma. Wannan shi ne dalilin zuwana." ³⁹ Sai ya tafi ko'ina a Galili, yana wa'azi a majami'unsu, yana kuma fitar da aljanu.

*Mutum mai kuturta
(Mattiyu 8.1-4; Luka 5.12-16)*

⁴⁰ Wani mutum mai kuturta* ya zo wurinsa, ya durkusa ya roke shi ya ce, "In kana so, za ka iya tsabtacce ni."

⁴¹ Cike da tausayi, sai Yesu ya miƙa hannunsa ya taƙa mutumin ya ce, "Na yarda, ka tsabtacce!"

⁴² Nan da nan, sai kuturtar ta rabu da shi, ya kuma warke.

⁴³ Yesu ya sallame shi nan take, da gargadi mai karfi cewa, ⁴⁴ "Ka lura kada ka gaya wa kowa wannan. Amma ka tafi ka nuna kanka ga firist, ka kuma miƙa hadayun da Musa ya umarta saboda tsarkakewarka, don yã zama shaida gare

* **1:40** Kalmar Girik da aka yi amfani da ita don kowace irin cutar da ta shafi fatar jiki ba lalle sai kuturta ba.

su.” ⁴⁵ A maimakon haka, sai ya fita, ya fara magana a sake, yana baza labarin. Saboda haka, Yesu bai kara iya shiga cikin gari a fili ba, sai dai ya kasance a wuraren da ba kowa. Duk da haka, mutane suka yi ta zuwa wurinsa daga ko'ina.

2

*Yesu ya warkar da shanyayye
(Mattiya 9.1-8; Luka 5.17-26)*

¹ Bayan 'yan kwanaki, da Yesu ya sāke shiga Kafarnahum, sai mutane suka ji labarin zuwansa gida. ² Mutane suka taru da yawa har ma babu wuri, ko a bakin kofa ma, sai ya yi musu wa'azin bishara. ³ Wadansu mutum huɗu suka zo wajensa ɗauke da wani shanyayye. ⁴ Da ba su iya kai shi wurin Yesu ba, saboda taron, sai suka buɗe rufin gidan saman, bisa daidai inda Yesu yake. Bayan da suka huda rami, sai suka saukar da shanyayyen, kwance a kan tabarmarsa. ⁵ Da Yesu ya ga bangaskiyarsu, sai ya ce wa shanyayyen, “**Saurayi, an gafarta zunubanka.**”

⁶ To, wadansu malaman dokoki da suke zaune a wurin, suka yi tunani a zuciyarsu, suna cewa, ⁷ “Me ya sa mutumin nan yake magana haka? Yana sabo! Wane ne zai iya gafarta zunubai, in ba Allah kaɗai ba?”

⁸ Nan da nan, Yesu ya gane a ruhunsa abin da suke tunani a zuciyarsu, sai ya ce musu, “**Me ya sa kuke tunanin waɗannan abubuwa?** ⁹ **Wanne ya fi sauki, a ce wa shanyayyen, ‘An gafarta zunubanka,’ ko a ce, ‘Tashi, ɗauki tabarmarka ka yi tafiya?’** ¹⁰ **Amma don ku san cewa,**

Dan Mutum yana da iko a duniya yā gafarta zunubai.” Sai ya ce wa shanyayyen, ¹¹ “Ina ce maka, tashi, ɗauki tabarmarka, ka tafi gida.” ¹² Sai ya tashi, ya ɗauki tabarmarsa, ya yi tafiyarsa a gabansu duka. Wannan ya ba wa kowa mamaki, suka kuma ɗaukaka Allah suna cewa, “Ba mu taɓa ganin abu haka ba!”

Kiran Lawi

(Mattiyu 9.9-13; Luka 5.27-32)

¹³ Yesu ya sāke tafiya bakin tafkin. Taro mai yawa ya zo wurinsa, sai ya fara koya musu.

¹⁴ Yana cikin tafiya, sai ya ga Lawi, ɗan Alfayus zaune a inda ake karɓar haraji. Yesu ya ce masa, “**Bi ni.**” Sai Lawi ya tashi, ya bi shi.

¹⁵ Yayinda Yesu yake cin abinci a gidan Lawi, sai masu karɓar haraji da “masu zunubi” da yawa, suka zo suka ci tare da shi da almajiransa, gama akwai mutane da yawa da suka bi shi. ¹⁶ Da malaman dokoki, waɗanda su ma Farisiyawa ne, suka ga yana ci tare da masu “zunubi” da masu karɓar haraji, sai suka tambayi almajiransa, suka ce, “Me ya sa yake ci tare da masu karɓar haraji da masu zunubi?”

¹⁷ Da jin wannan, Yesu ya ce musu, “**Ai, masu lafiya ba sa bukatar likita, sai dai marasa lafiya. Ban zo domin in kira masu adalci ba, sai dai masu zunubi.**”

An tuhumi Yesu game da azumi
(Mattiyu 9.14-17; Luka 5.33-39)

¹⁸ To, almajiran Yohanna da na Farisiyawa suna azumi, sai waɗansu mutane suka zo suka tambayi Yesu, suka ce, “Yaya almajiran Yohanna

da na Farisiyawa suna azumi, amma almajiranka ba sa yi?"

¹⁹ Yesu ya amsa ya ce, "Yaya abokan ango za su yi azumi, sa'ad da yana tare da su? Ai, ba za su yi ba, muddin yana tare da su. ²⁰ Ai, lokaci yana zuwa da za a d'auke musu angon. A sa'an nan ne fa za su yi azumi.

²¹ "Ba mai facin sabon kyalle a tsohuwar riga. In ya yi haka, sabon kyallen zai yage daga tsohuwar, yagewar kuwa za ta zama da muni.

²² Ba wanda yakan zuba sabon ruwan inabi a tsofaffin salkuna. In ya yi haka, ruwan inabin zai farfashe salkunan, ya yi hasarar ruwan inabin, salkunan kuma su lalace. A'a, yakan zuba sabon ruwan inabin a sababbin salkuna."

Ubangijin Asabbaci

(Mattiyu 12.1-8; Luka 6.1-5)

²³ Wata ranar Asabbaci, Yesu yana ratsa gonakin hatsi, sai almajiransa da suke tafiya tare da shi, suka fara kakkarya wadansu kan hatsi.

²⁴ Farisiyawa suka ce masa, "Duba, me ya sa suke yin abin da doka ta hana a yi, a ranar Asabbaci?"

²⁵ Ya amsa ya ce, "Ashe, ba ku taɓa karanta abin da Dawuda ya yi ba, sa'ad da shi da abokan tafiyarsa suka ji yunwa, suna kuma cikin bukata? ²⁶ Ya shiga gidan Allah a zamanin Abiyatar babban ffrist, ya ci keɓaɓɓen burodin nan, ya kuma ba wa abokan tafiyarsa abin da ffristoci kadai sukan ci bisa ga doka?"

²⁷ Sai ya ce musu, "An yi Asabbaci saboda mutum ne, ba mutum saboda Asabbaci ba.

28 Don haka, Dan Mutum Ubangiji ne, har ma da na Asabbaci.”

3

(Mattiya 12.9-14; Luka 6.6-11)

¹ Wani lokaci, da ya sāke shiga majami’a, sai ga wani mutum mai shanyayyen hannu. ² Wadansu daga cikin mutane suna neman dalilin zargin Yesu, sai suka zuba masa ido, su ga ko zai warkar da shi a ranar Asabbaci. ³ Yesu ya ce wa mutumin mai shanyayyen hannun, “Tashi ka tsaya a gaban kowa.”

⁴ Sai Yesu ya tambaye su ya ce, “Me ya kamata a yi bisa ga doka, a ranar Asabbaci, a aikata alheri, ko a aikata mugunta, a ceci rai, ko a yi kisa?” Amma suka yi shiru.

⁵ Sai ya kalle su da fushi, don taurin zuciyarsu ya bata masa rai sosai. Sai ya ce wa mutumin, “Miko hannunka.” Sai ya miƙa, hannunsa kuwa ya koma lafiyayye. ⁶ Sai Farisiyawa suka fita, suka fara kulla shawara da mutanen Hiridus yadda za su kashe Yesu.

Taron jama’a ya bi Yesu

⁷ Yesu da almajiransa suka janye zuwa tafkin, taro mai yawa kuwa daga Galili ya bi shi. ⁸ Mutane da yawa daga Yahudiya, da Urushalima, da Edom, da kuma yankunan da suke ketaren Urdun, da kewayen Taya, da Sidon suka zo wurinsa, don sun ji dukan abubuwan da yake yi. ⁹ Saboda taron, sai ya ce wa almajiransa su shirya masa karamin jirgin ruwa, don kada mutane su matse shi. ¹⁰ Gama ya warkar da

mutane da yawa, masu cututtuka suka yi ta kokarin zuwa gaba, don su taba shi. ¹¹ Duk sa'ad da mugayen ruhohi suka gan shi, sai fāfi a gabansa, su daga murya, su ce, "Kai Dan Allah ne." ¹² Amma yakan tsawata musu, kada su shaida ko wane ne shi.

Nad'in manzanni sha biyu
(*Mattiyu 10.1-4; Luka 6.12-16*)

¹³ Yesu ya hau gefen wani dutse, ya kira waƙanda yake so, suka kuma zo wurinsa. ¹⁴ Ya naɗa sha biyu, ya kira su manzanni* don su kasance tare da shi, domin kuma yā aike su yin wa'azi, ¹⁵ don kuma su sami ikon fitar da aljanu.

¹⁶ Ga sha biyun da ya naɗa.

Siman (wanda ya ba shi suna Bitrus);

¹⁷ Yakub ɗan Zebedi da kuma ɗan'uwansa Yohanna (ga waƙannan kuwa ya sa musu suna Buwarnajis, wato, "'ya'yan tsawa");

¹⁸ Andarawus,

Filibus,

Bartolomeyu,

Mattiyu,

Toma,

Yakub ɗan Alfayus,

Taddayus,

Siman wanda ake kira Zilot,

¹⁹ da kuma Yahuda Iskariyot, wanda ya bashe Yesu.

* **3:14** Waƙansu rubuce-rubucen hannu ba su da kira su manzanni.

*Yesu da Be'elzebub**(Mattiyu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Sai Yesu ya shiga wani gida, taro kuma ya sāke haɗuwa, har shi da almajiransa ma ba su sami damar cin abinci ba. ²¹ Da 'yan'uwansa suka sami wannan labari, sai suka tafi don su dawo da shi, suna cewa, "Ai, ya haukace."

²² Malaman dokokin da suka zo daga Urushalima suka ce, "Ai, yana da Be'elzebub†! Da ikon sarkin aljanu yake fitar da aljanu."

²³ Sai Yesu ya kira su, ya yi musu magana da misalai ya ce, "Yaya Shaidan zai fitar da Shaidan? ²⁴ In mulki yana gāba da kansa, wannan mulki ba zai tsaya ba. ²⁵ In gida yana gāba da kansa, wannan gida ba zai tsaya ba. ²⁶ In kuwa Shaidan yana gāba da kansa, ya kuma rabu biyu, ba zai tsaya ba, karshensa ya zo ke nan. ²⁷ Tabbatacce, ba mai shiga gidan mai karfi yā kwashe dukiyarsa, sai bayan ya daure mai karfin, sa'an nan zai iya yin fashin gidansa. ²⁸ Gaskiya nake gaya muku, za a gafarta duk zunubai da kuma sabon mutane suka yi. ²⁹ Amma duk wanda ya sabi Ruhu Mai Tsarki, ba za a taɓa gafara masa ba. Ya aikata madawwamin zunubi ke nan."

³⁰ Ya faɗi haka domin suna cewa, "Yana da mugun ruhu."

*Mahaifiyar Yesu da 'yan'uwansa**(Mattiyu 12.46-50; Luka 8.19-21)*

³¹ Sai mahaifiyar Yesu tare da 'yan'uwansa suka iso. Suna tsaye a waje, sai suka aiki wani

† 3:22 Girik Be'ezebowul ko Be'elzebowul

ciki yā kira shi. ³² Taron yana zaune kewaye da shi, sai suka ce masa, “Mahaifiyarka da ‘yan’uwanka suna waje, suna nemanka.”

³³ Ya yi tambaya ya ce, “**Su wane ne mahaifiyata, da ‘yan’uwana?**”

³⁴ Sai ya dubi waɗanda suke zaune kewaye da shi ya ce, “**Ga mahaifiyata da ‘yan’uwana!**

³⁵ **Duk wanda yake aikata nufin Allah, shi ne ɗan’uwana, da ‘yar’uwata, da kuma mahaifiyata.”**

4

Misalin mai shuka

(Mattiyyu 13.1-9; Luka 8.4-8)

¹ Har wa yau, Yesu ya fara koyarwa a bakin tafki. Domin taron da yake kewaye da shi mai girma ne sosai, sai ya shiga cikin jirgin ruwa, ya zauna a ciki a tafkin, dukan mutanen kuwa suna a gaɓar ruwan. ² Ya koya musu abubuwa da yawa da misalai. A koyarwarsa kuwa ya ce, ³ “**Ku saurara! Wani manomi ya fita don yā shuka irinsa.** ⁴ **Da yana yafa irin, sai waɗansu suka fāɗi a kan hanya, tsuntsaye suka zo suka cinye su.** ⁵ **Waɗansu suka fāɗi a wuri mai duwatsu inda babu kasa sosai. Nan da nan, suka tsira domin kasar ba zurfi.** ⁶ **Amma da rana ta taso, sai tsire-tsiren suka kone, suka yankwane, domin ba su da saiwa.** ⁷ **Waɗansu irin suka fāɗi a cikin kaya. Da suka yi girma sai kaya suka shaƙe su, har ya sa ba su yi kwaya ba.** ⁸ **Har yanzu, waɗansu irin suka fāɗi a kasa mai kyau. Suka tsira, suka yi girma, suka ba da amfani,**

suka yi ribi talatin-talatin, waƙansu sittin-sittin, waƙansu kuma ɗari-ɗari.”

⁹ Sai Yesu ya ce, “Duk mai kunnen ji, yā ji.”

(Mattiyyu 13.10-17; Luka 8.9,10)

¹⁰ Lokacin da yake shi kaɗai, Sha Biyun, da kuma waƙanda suke kewaye da shi, suka tambaye shi game da misalan. ¹¹ Sai ya ce musu, “An ba ku sanin asirin mulkin Allah. Amma ga waƙanda suke waje kuwa, kome sai da misalai.

¹² Saboda,

“ko sun dinga duba, ba za su taɓa gane ba,
kuma ko su dinga ji, ba za su taɓa fahimta
ba,
in ba haka ba, mai yiwuwa, su tuba, a gafarta
musu!”*^{*}

(Mattiyyu 13.18-23; Luka 8.11-15)

¹³ Sai Yesu ya ce musu, “Ba ku fahimci wannan misali ba? Yaya za ku fahimci wani misali ke nan? ¹⁴ Manomi yakan shuka maganar Allah.

¹⁵ Waƙansu mutane suna kama da irin da ya fāɗi a kan hanya, inda akan shuka maganar Allah. Da jin maganar, nan da nan sai Shaidan yā zo yā ɗauke maganar da aka shuka a zuciyarsu.

¹⁶ Waƙansu suna kama da irin da aka shuka a wurare masu duwatsu, sukan ji maganar Allah, sukan kuma karɓe ta nan da nan da farin ciki.

¹⁷ Amma da yake ba su da saiwa, ba sa dadewa. Da wahala ko tsanani ya tashi saboda maganar, nan da nan, sai su ja da baya. ¹⁸ Har yanzu, waƙansu kamar irin da aka shuka cikin kaya, sukan ji maganar, ¹⁹ amma damuwar wannan duniya, da son dukiya, da kuma kwaɗayin

* **4:12** Ish 6.9,10

wadansu abubuwa, sukan shiga, su shake maganar, har su mai da ita marar amfani. ²⁰ Wadansu mutane kuwa suna kama da irin da aka shuka a kasa mai kyau, sukan ji maganar Allah, su kuma karɓa, sa'an nan kuma su fid da amfani ribi talatin-talatin, ko sittin-sittin, ko dari-dari."

*Fitila a kan wurin ajiye fitila
(Luka 8.16-18)*

²¹ Sai ya ce musu, "Ko kukan kawo fitila ku rufe ta da murfi ko kuma ku sa ta a farkashin gado ne? Ba kukan sa ta a kan wurin ajiye fitila ba? ²² Duk abin da yake a boye, dole za a fallasa shi. Duk abin da kuma yake a rufe, dole za a fitar da shi a fili. ²³ Duk mai kunnen ji, bari ya ji."

²⁴ Ya ci gaba da cewa, "Ku lura da abin da kuke ji da kyau. Mudun da ka auna da shi, da shi za a auna maka, har ma a kara. ²⁵ Duk wanda yake da shi, za a kara masa, duk wanda kuma ba shi da shi, ko abin da yake da shi ma, za a karɓe daga gare shi."

Misalin irin da ya tsiro

²⁶ Ya sake cewa, "Mulkin Allah yana kama da haka. Wani mutum ya yafa iri a gona. ²⁷ A kwana a tashi har irin ya tsiro, ya yi girma, bai kuwa santa yadda aka yi ba. ²⁸ Kasar da kanta takan ba da kwaya, da farko takan fid da kara, sa'an nan ta fid da kai, sa'an nan kan ya fid da kwaya. ²⁹ Da kwayan ya nuna, sai ya sa lauje ya yanka, domin lokacin girbi ya yi."

*Misalin kwayar mustad
(Mattiyu 13.31,32; Luka 13.18,19)*

³⁰ Ya kuma ce, “Da me za mu kwatanta mulkin Allah, ko kuwa da wane misali za mu bayyana shi? ³¹ Yana kama da kwayar mustad, wadda ita ce kwaya mafi kankanta da akan shuka a gona. ³² Duk da haka, in aka shuka kwayar, sai tā yi girma, tā zama mafi girma a itatuwan lambu. Har itacen yā kasance da manyan rassa, inda tsuntsayen sararin sama sukan iya huta a inuwarsa.”

(Mattiyu 13.34,35)

³³ Da misalai da yawa irin waƙannan, Yesu ya yi magana da su, daidai yadda za su iya fahimta. ³⁴ Ba abin da ya faɗa musu, da ba da misali ba. Amma lokacin da yake shi kaɗai tare da almajiransa, sai yā bayyana kome.

Yesu ya kwantar da iska

(Mattiyu 8.23-27; Luka 8.22-25)

³⁵ A wannan rana, da yamma, sai ya ce wa almajiransa, “Mu ketare zuwa wancan hayi.” ³⁶ Da suka bar taron, sai suka tafi tare da shi yadda yake, a cikin jirgin ruwa. Akwai waƙansu jiragen ruwa kuma tare da shi. ³⁷ Sai babban hadari mai iska ya tashi, rakuman ruwa suna ta bugun jirgin ruwan, har jirgin ruwan ya kusa yā cika da ruwa. ³⁸ Yesu kuwa yana can baya, yana barci a kan katifa. Sai almajiran suka tashe shi suka ce masa, “Malam, ba ka kula ba ko mu nutse?”

³⁹ Sai ya farka ya tsawata wa iskar, ya ce wa rakuman ruwan, “Shiru! Ku natsu!” Sai iskar ta kwanta, kome kuma ya yi tsit.

⁴⁰ Sai ya ce wa almajiransa, “Don me kuke tsoro haka? Har yanzu ba ku da bangaskiya ne?”

⁴¹ Suka tsorata, suka ce wa juna, “Wane ne wannan? Har iska da rakuman ruwa ma suna masa biyayya!”

5

Warkar da mai aljanu (Mattiyyu 8.28-34; Luka 8.26-39)

¹ Suka ketare tafkin suka je yankin Gerasenawa.* ² Da Yesu ya sauka daga jirgin ruwa, sai wani mutum mai mugun ruhu ya fito daga kaburbura, ya tarye shi. ³ Wannan mutumin ya mai da kaburbura gidansa. Kuma ba wanda ya iya daure shi, ko da sarka ma. ⁴ Gama an sha daure shi hannu da kafa da sarka, amma yakan tsintsinke sarkar, yã kuma karye karafan da suke kafafunsa. Ba wanda yake da karfin da zai iya yã rike shi. ⁵ Dare da rana, sai yã dinga kuka yana kukkuje jikinsa da duwatsu a cikin kaburbura da kan tuddai.

⁶ Da ya hangi Yesu daga nesa, sai ya ruga da gudu, ya zo ya durkusa a gabansa. ⁷ Ya yi ihu da babbar murya ya ce, “Ina ruwanka da ni Yesu, Dan Allah Mafi Daukaka? Ka rantse da Allah cewa ba za ka ba ni azaba ba!” ⁸ Gama Yesu ya riga ya ce masa, “**Ka fita daga jikin mutumin nan, kai mugun ruhu!**”

⁹ Sai Yesu ya tambaye shi ya ce, “**Mene ne sunanka?**”

* **5:1** Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Gadarenes; Wafansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Gergesenes

Sai ya amsa ya ce, “Sunana Lejiyon, wato, ‘Tuli,’ domin muna da yawa.” ¹⁰ Sai ya yi ta rokon Yesu, kada yā kore su daga wurin.

¹¹ A kan tudun da yake nan kusa kuwa, akwai wani babban garken aladu, suna kiwo. ¹² Sai aljanun suka roki Yesu, suka ce, “Tura mu cikin aladun nan, ka bari mu shiga cikinsu.” ¹³ Ya kuwa yarda musu, sai mugayen ruhohin suka fita suka shiga cikin aladun. Garken kuwa, yana da kusan aladu dubu biyu, suka gangara daga kan tudun zuwa cikin tafkin, suka nutse.

¹⁴ Masu kiwon aladun kuwa suka ruga da gudu zuwa cikin gari da kauyuka, suka ba da wannan labari. Sai mutanen suka fito, domin su ga abin da ya faru. ¹⁵ Da suka kai wajen Yesu, sai suka ga mutumin da dā yake da tulin aljanun yana zaune a wurin, sanye da tufafi kuma cikin hankalinsa, sai suka ji tsoro. ¹⁶ Wadanda suka ga abin da ya faru, suka ba da labarin abin da ya faru da mai aljanun, da kuma aladun. ¹⁷ Sai mutane suka fara rokon Yesu yā bar yankinsu.

¹⁸ Yesu yana kan shiga cikin jirgin ruwa ke nan, sai mutumin da dā yake da aljanun ya roka yā bi shi. ¹⁹ Yesu bai yardar masa ba, amma ya ce, “**Ka tafi gida wurin iyalinka, ka gaya musu babban alherin da Ubangiji ya yi maka, da yadda ya yi maka jinkai.**” ²⁰ Sai mutumin ya tafi, ya yi ta ba da labari a cikin Dekafolis[†] a kan babban alherin da Yesu ya yi masa. Dukan mutane kuwa suka yi mamaki.

[†] **5:20** Wato, Birane Goma

*Yarinya da ta mutu da mace marar lafiya
(Mattiyu 9.18-26; Luka 8.40-56)*

²¹ Da Yesu ya sāke ketarewa cikin jirgin ruwa zuwa ɗaya hayen tafkin, sai taro mai yawa ya taru kewaye da shi yayinda yake a bakin tafkin.

²² Sai ɗaya a cikin masu mulkin majami'a, wanda ake kira Yayirus ya zo wurin. Da ganin Yesu, sai ya durkusa a gabansa, ²³ ya roke shi da gaske ya ce, "Karamar diyata tana bakin mutuwa. In ka yarda, ka zo ka ɗibiya hannunka a kanta, domin ta warke, ta kuma rayu." ²⁴ Sai Yesu ya tafi tare da shi.

Babban taron kuma ya bi shi, suna ta matsinsa a kowane gefe. ²⁵ A can kuwa akwai wata mace, wadda ta yi shekaru goma sha biyu tana zub da jini. ²⁶ Ta kuma sha wahala kwarai a hannun likitoci da yawa, har ta kashe duk abin da take da shi, amma maimakon samun sauki, sai ciwon ya kara muni. ²⁷ Da ta ji labarin Yesu, sai ta zo ta bayansa, a cikin taron, ta taɓa rigarsa, ²⁸ domin ta yi tunani cewa, "Ko da rigunarsa ma na taɓa, zan warke." ²⁹ Nan da take, zub da jininta ya tsaya, sai ta ji a jikinta ta rabu da shan wahalarta.

³⁰ Nan da nan Yesu ya gane cewa, iko ya fita daga gare shi. Sai ya juya a cikin taron ya yi tambaya, "**Wa ya taɓa rigata?**"

³¹ Sai almajiransa suka ce, "Kana ganin mutane suna matsinka, duk da haka kana tambaya, **'Wa ya taɓa ni?'** "

³² Amma Yesu ya ci gaba da dubawa don yā ga wa ya taɓa shi. ³³ Matar, da yake ta san abin da ya faru da ita, sai ta zo ta durkusa a

gabansa, da tsoro da rawan jiki, ta kuma gaya masa dukan abin da ya faru. ³⁴ Sai ya ce mata, **“Diyata, bangaskiyarki ta warkar da ke. Ki sauka lafiya, kin kuma rabu da dukan wahalarki.”**

³⁵ Yayinda Yesu yana cikin magana, sai wafansu mutane daga gidan Yayirus, mai mulkin majami'a, suka zo suka ce, **“Diyarka ta rasu. Kada ma ka wahal da Malam.”**

³⁶ Yesu bai kula da abin da suka fadfa ba, sai ya ce wa mai mulkin majami'ar, **“Kada ka ji tsoro, ka gaskata kawai.”**

³⁷ Bai bar kowa ya bi shi ba, sai Bitrus, Yakub da Yohanna dan'awan Yakub. ³⁸ Da suka iso gidan mai mulkin majami'ar, sai Yesu ya ga ana hayaniya, mutane suna kuka da kururuwa. ³⁹ Sai ya shiga ciki, ya ce musu, **“Mene ne dalilin wannan hayaniya da kuka? Yarinyar ba mutuwa ne ta yi ba, barci take yi.”** ⁴⁰ Sai suka yi masa dariya.

Bayan ya fitar da su duk waje, sai ya dauki mahaifin da mahaifiyar yarinyar tare da almajiran da suke tare da shi, suka shiga inda yarinyar take. ⁴¹ Sai ya kama hannunta ya ce mata, **“Talita kum!”** (Wato, **“Karamar yarinya, na ce miki, tashi!”**). ⁴² Nan da nan, sai yarinyar ta tashi ta yi tafiya (shekarunta goma sha biyu ne). Saboda wannan, suka yi mamaki kwarai. ⁴³ Sai ya ba da umarni mai tsanani, kada kowa ya san kome game da wannan. Sai ya ce musu, su ba ta wani abu ta ci.

Annabi marar daraja
(*Mattiyu 13.53-58; Luka 4.16-30*)

¹ Yesu ya tashi daga can ya tafi garinsa, tare da almajiransa. ² Da Asabbaci ya kewayo, sai ya fara koyarwa a cikin majami'a, mutane da yawa da suka saurare shi, suka yi mamaki.

Suna tambaya, "Ina mutumin nan ya sami wadannan abubuwa? Wace hikima ce wannan da aka ba shi, har da yana yin ayyukan banmamaki haka! ³ Ashe, wannan ba shi ne kafinta nan ba? Shin, ba shi ne dan Maryamu ba, ba shi ne dan'uan su Yakub, Yusuf, Yahuda da kuma Siman ba? Ashe, 'yan'uwan sa mata kuma ba suna nan tare da mu ba?" Sai suka ji haushinsa.

⁴ Yesu ya ce musu, "Sai a garinsa kadai, da kuma cikin 'yan'uwan sa, da cikin gidansa ne, annabi ba shi da daraja." ⁵ Bai iya yin ayyukan banmamaki a wurin ba, sai dai dibiya hannuwansa da ya yi a kan mutane kima da suke da cututtuka, ya kuwa warkar da su. ⁶ Ya kuwa yi mamaki kwarai don rashin bangaskiyarsu.

Yesu ya aiki sha biyun
(*Mattiyu 10.5-15; Luka 9.1-6*)

Sai ya Yesu zazzaga kauyuka yana koyarwa. ⁷ Ya kira Sha Biyun nan wurinsa, ya aike su biyu-biyu, ya kuma ba su iko bisa mugayen ruhohi.

⁸ Ga dai umarnansa, "Kada ku dauki kome don tafiyar, sai dai sanda ba burodi, ba jaka, ba kuɗi a damararku. ⁹ Ku sa takalma, amma ban da riga fiye da wadanda kuka sa. ¹⁰ Duk sa'ad da kuka shiga wani gida, ku zauna nan sai kun bar garin. ¹¹ In kuwa a wani wuri ba a karɓe ku, ba a kuwa

saurare ku ba, sai ku karkafe kurar kafafunku sa'ad da kuka fita, a matsayin shaida a kansu."

¹² Suka fita, suna yi wa'azi, suna ce wa mutane su tuba. ¹³ Suka fitar da aljanu da yawa, suka shafa wa marasa lafiya da yawa mai, suka kuwa warkar da su.

*An yanke kan Yohanna Mai Baftisma
(Mattiyu 14.1-12; Luka 9.7-9)*

¹⁴ Sarki Hiridus ya ji wannan labari, gama sunan Yesu ya bazu a ko'ina. Waɗansu suna cewa, "An tashe Yohanna Mai Baftisma daga matattu ne, shi ya sa yana da ikon yin ayyukan banmamakin nan."

¹⁵ Waɗansu suka ce, "Ai, Iliya ne."

Har wa yau waɗansu suka ce, "Ai, annabi ne, kamar ɗaya daga cikin annabawan dā."

¹⁶ Amma da Hiridus ya ji haka, sai ya ce, "Ai, Yohanna ne, mutumin da na yanke masa kai, shi ne ya tashi daga matattu!"

¹⁷ Gama Hiridus da kansa ya ba da umarni a kama Yohanna, ya kuma sa aka daure shi, aka sa shi a kurkuku. Ya yi haka saboda Hiridiyas, matar ɗan'uwansa Filibus, wadda ya aura. ¹⁸ Gama Yohanna ya yi ta ce wa Hiridus, "Ba daidai ba ne bisa ga doka, ka ɗauki matar ɗan'uwanka." ¹⁹ Saboda haka, Hiridiyas ta kulla munafunci game da Yohanna, ta kuma so ta kashe shi. Amma ba tā iya ba, ²⁰ domin Hiridus yana jin tsoron Yohanna, ya kuma kāre shi sosai, da sanin cewa shi mutum ne mai adalci da kuma mai tsarki. Duk sa'ad da Hiridus ya saurari Yohanna, yakan damu kwarai, duk da haka, yakan so yā ji shi.

²¹ A ƙarshe, ta sami zarafi. A ranar murnar haihuwar Hiridus, ya yi biki domin hakimansa, da shugabannin sojojinsa, da kuma manyan mutanen Galili. ²² Sa'ad da diyar Hiridiyas ta shigo, ta kuma yi rawa, sai ta gamshi Hiridus tare da bakinsa.

Sai Sarkin ya ce wa yarinyar, "Ki tambaye ni kome da kike so, ni kuwa zan ba ki." ²³ Ya yi mata alkawari da rantsuwa cewa, "Duk abin da kika roka, zan ba ki, ko da rabin mulkina ne."

²⁴ Sai ta fita ta ce wa mahaifiyarta, "Me zan roka?"

Ta ce, "Kan Yohanna Mai Baftisma."

²⁵ Nan da nan, sai yarinyar ta yi hanzari zuwa wajen sarki da rokon, "Ina so ka ba ni kan Yohanna Mai Baftisma a cikin tasa, yanzu-yanzu nan."

²⁶ Sai sarki ya yi bakin ciki ƙwarai, amma saboda rantsuwar da kuma bakinsa, bai so yā hana ta ba. ²⁷ Nan take, sai ya aiki mai aiwatar da kisa da umarni ya kawo kan Yohanna. Mutumin ya je ya yanke kan Yohanna a kurkuku.

²⁸ Ya kuma kawo kan a tasa ya ba yarinyar. Ita kuma ta ba wa mahaifiyarta. ²⁹ Da almajiran Yohanna suka sami labari, sai suka zo suka ɗauki jikinsa suka binne a kabari.

Yesu ya ciyar da dubu biyar

(Mattiyu 14.13-21; Luka 9.10-17; Yohanna 6.1-14)

³⁰ Manzannin suka taru kewaye da Yesu, suka ba shi rahoton duk abin da suka yi, da kuma suka koyar. ³¹ To, saboda mutane da yawa suna kai da kawowa, har ma ba su sami damar cin abinci ba,

sai ya ce musu, **“Ku zo mu kadaita inda ba kowa don ku dan huta.”**

³² Sai suka tafi a jirgin ruwa su kadai, inda ba kowa. ³³ Amma mutane da yawa waƙanda suka ga tashinsu, sun gane su, sai suka ruga da gudu a kafa daga dukan birane, suka riga su kaiwa can. ³⁴ Da Yesu ya sauka, ya ga taro mai yawa, sai ya ji tausayinsu, gama kamar tumaki suke waƙanda ba su da makiyayi. Sai ya fara koya musu abubuwa da yawa.

³⁵ A lokacin nan yamma ta yi, sai almajiransa suka zo wurinsa suka ce masa, “Wurin nan kauye ne, ga shi kuma lokaci ya kure. ³⁶ Ka sallami mutanen su shiga kauyukan da suke kurkusa, su sayi wa kansu wani abu, su ci.”

³⁷ Sai ya amsa ya ce, **“Ku, ku ba su wani abu su ci.”**

Suka ce masa, “Ai, wannan zai ɗauki albashin wata takwas na mutum!* Mu je mu kashe yawan kudɓin nan a burodi mu ba su su ci?”

³⁸ Sai ya yi tambaya ya ce, **“Burodi nawa kuke da su? Je ku duba.”**

Da suka duba, sai suka ce, “Biyar da kifi biyu.”

³⁹ Sa’an nan Yesu ya umarce su su sa dukan mutanen su zazzauna kungiya-kungiya a kan ɗanyar ciyawa. ⁴⁰ Haka suka zazzauna a kungiyar ɗari-ɗari, da kuma hamsin-hamsin. ⁴¹ Ya ɗauki burodi guda biyar da kifin nan biyu, ya ɗaga kai sama, ya yi godiya, ya kakkarya burodin. Sai ya ba wa almajiransa su rarraba wa mutane. Ya kuma rarraba kifi biyun a tsakaninsu duka. ⁴² Kowa ya ci, ya koshi,

* **6:37** Girik zai ci dinari ɗari biyu

⁴³ almajiran suka kwashe gutsattsarin burocin da na kifin cike da kwanduna goma sha biyu.
⁴⁴ Yawan mutanen da suka ci kuwa maza dubu biyar ne.

*Yesu ya yi tafiya kan ruwa
 (Mattiyu 14.22-33; Yohanna 6.15-21)*

⁴⁵ Nan da nan Yesu ya sa almajiransa su shiga jirgin ruwa, su sha gabansa zuwa Betsaida, shi kuma yā sallami taron. ⁴⁶ Bayan ya bar su, sai ya hau kan dutse don yā yi addu'a.

⁴⁷ Da yamma ta yi, jirgin ruwan yana tsakiyar tafkin, Yesu kuma yana can a kasa shi kadai.
⁴⁸ Ya ga almajiran suna fama da tuki saboda iska tana gāba da su. Wajen tsara ta huɗu na dare, sai ya tafi wurinsu, yana takawa a kan tafkin. Ya yi kamar zai wuce su, ⁴⁹ amma da suka gan shi yana takawa a kan tafkin, sai suka yi tsammani fatalwa ce. Sai suka yi ihu, ⁵⁰ domin dukansu sun gan shi, suka kuma tsorata.

Nan da nan ya yi magana da su ya ce, **“Ku yi karfin hali! Ni ne. Kada ku ji tsoro.”** ⁵¹ Sai ya shiga jirgin ruwan tare da su, iskar kuma ta kwanta. Dukansu suka yi mamaki, ⁵² gama ba su fahimci al'amarin burocin nan ba, don zuciyarsu ta taurare.

(Mattiyu 14.34-36)

⁵³ Da suka haye, sai suka sauka a Gennesaret, suka daure jirgin a kugiya. ⁵⁴ Da fitowarsu daga jirgin, sai mutane suka gane Yesu. ⁵⁵ Suka gama yankin da gudu, suna daukan marasa lafiya a kan tabarmai zuwa duk inda suka ji yake. ⁵⁶ Duk inda ya shiga, cikin kauyuka, birane ko karkara,

sai su kwantar da marasa lafiya a bakin kasuwa. Suka roke shi yā bari su taɓa gefen rigarsa kawai, kuma duk waɗanda suka taɓa shi kuwa, suka warke.

7

Mai tsabta da marar tsabta (Mattiyu 15.1-9)

¹ Farisiyawa da waɗansu malaman dokoki waɗanda suka zo daga Urushalima, suka taru ke-waye da Yesu. ² Sai suka ga waɗansu daga cikin almajiransa suna cin abinci da hannuwa marasa tsabta, wato, da ba a wanke ba. ³ (Farisiyawa da dukan Yahudawa ba sa cin abinci, sai sun wanke hannuwa sarai tukuna, yadda al’adun dattawa suka ce. ⁴ Sa’ad da suka dawo daga wurin kasuwanci, dole su wanke hannu kafin su ci abinci. Sukan kuma kiyaye waɗansu al’adu da yawa, kamar wanken kwafuna, tuluna da butoci.*)

⁵ Saboda haka, Farisiyawa da malaman dokoki suka tambayi Yesu, suka ce, “Don me almajiranka ba sa bin al’adun dattawa, a maimakon haka suna cin abinci da hannuwa marasa tsabta?”

⁶ Ya amsa ya ce, “Daidai ne Ishaya ya yi annabci game da ku munafukai; kamar yadda yake a rubuce cewa,

“Wadannan mutane da baki suke girmama ni,
amma zukatansu sun yi nesa da ni.

⁷ A banza suke mini sujada,

* **7:4** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da tuluna, butoci da kujeru

koyarwarsu, dokokin mutane ne kawai.’†

8 Kun yar da umarnan Allah, kuna bin al’adun mutane.”

9 Ya kuma ce musu, “Kuna da hanya mai sauƙi na ajiye umarnan Allah a gefe ɗaya, don ku kiyaye al’adunku! 10 Gama Musa ya ce, ‘Ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka,’‡kuma, ‘Duk wanda ya zagi mahaifinsa ko mahaifiyarsa, dole a kashe shi.’§ 11 Amma ku, kukan ce, in mutum ya ce wa mahaifinsa, ko mahaifiyarsa, ‘Duk taimakon da ya kamata ku samu daga wurina, Korban ne,’ (wato, abin da aka keɓe wa Allah), 12 sa’an nan haka ba kwa kara barinsa yā yi wa mahaifinsa ko mahaifiyarsa wani abu. 13 Ta haka kuke rushe maganar Allah ta wurin al’adun da kuke miƙa wa ‘ya’yanku. Haka kuma kuke yin abubuwa da yawa.”

(*Mattiyu 15.10-20*)

14 Sai Yesu ya sāke kiran taron wurinsa ya ce, “Ku saurare ni dukanku, ku kuma fahimci wannan. 15 Ba abin da yake shiga mutum daga waje ba ne yake kazantar da shi. Sai dai abin da ya fita daga cikin mutum ne, yake kazantar da shi.”*

17 Bayan ya bar taron, ya shiga gida, sai almajiransa suka tambaye shi ma’anar wannan misali.

18 Ya ce, “Ashe, ba ku da saurin ganewa? Ba ku gane cewa ba abin da yake shiga mutum daga waje ba ne yake kazantar da shi. 19 Gama ba

† 7:7 Ish 29.13 ‡ 7:10 Fit 20.12; M Sh 5.16 § 7:10 Fit 21.17; Fir 20.9 * 7:15 Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da “marar tsabta.” 16 Duk mai kunnuwan ji, yā ji

ya shiga cikin zuciyarsa, sai dai cikin tumbinsa, sa'an nan kuma yā fita daga jikinsa.” (Da faɗin haka, Yesu ya nuna tsabtar kowane irin abinci.)

²⁰ Ya ci gaba, “Abin da yake fitowa daga mutum ne yake kazantar da shi. ²¹ Gama daga ciki, daga zuciyar mutane, mugayen tunani suke fitowa, fasikanci, sata, kisankai, zina, ²² kwaɗayi, keta, rudu, kazantaccen sha'awa, kishi, bata suna, girman kai da kuma wauta. ²³ Duk waɗannan mugayen abubuwa daga cikin suke fitowa, suna kuma kazantar da mutum.”

*Bangaskiyar Baheleniya
(Mattiya 15.21-28)*

²⁴ Sai Yesu ya bar wurin, ya kuma tafi wajajen Taya. Ya shiga wani gida, bai kuwa so kowa yā sani ba. Duk da haka, bai iya boye kasancewarsa ba. ²⁵ Da jin labarinsa, sai wata mace wadda karamar diyarta tana da mugun ruhu, ta zo ta durkusa a gabansa. ²⁶ Macen kuwa mutuniyar Hellenawa ce, an haife ta a Funisiya a Suriya. Ta roki Yesu yā fitar da aljani da yake jikin diyarta.

²⁷ Yesu ya ce mata, “Da farko, bari 'ya'ya su ci su koshi tukuna, gama ba daidai ba ne, a ɗauki buroɗin yara a jefa wa karnukansu.”

²⁸ Ta amsa, ta ce, “I, Ubangiji, ko karnuka ma da suke karkashin tebur, sukan ci burbuɗin da suke fāɗuwa daga abincin yara.”

²⁹ Sai ya ce mata, “Saboda irin wannan amsa, ki tafi, aljanin ya rabu da diyarki.”

³⁰ Ta tafi gida, ta tarar da diyarta kwance a gado, aljanin kuwa ya fita.

Warkar da kurma wanda yake kuma bebe

³¹ Sai Yesu ya bar wajajen Taya, ya bi ta Sidon har zuwa Tekun Galili da kuma cikin yankin Dekafolis.† ³² A can ne waɗansu mutane suka kawo masa wani kurma, wanda da kyar yake magana. Sai suka roke shi yā dibiya hannunsa a kan mutumin.

³³ Bayan da ya jawo shi gefe, sai Yesu ya sa yatsotsinsa a kunnuwan mutumin, ya tofa miyau ya kuma taba harshen mutumin. ³⁴ Ya daga kai sama, ya ja numfashi mai zurfi, sa’an nan ya ce masa, *“Effata!”* (Wato, *“Bude!”*). ³⁵ Bayan ya faɗa haka, sai kunnuwan mutumin suka bude, harshensa kuma ya kunce, sai ya fara magana sarai.

³⁶ Yesu ya umarce su, kada su gaya wa kowa. Amma kara yawan kwabarsu kara yawan yaɗa labarin suke ta yi. ³⁷ Mutane suka cika da mamaki, suka ce, “Kai, ya yi kome daidai. Har ma yana sa kurame su ji, bebaye kuma su yi magana.”

8

Yesu ya ciyar da dubu huɗu (Mattiya 15.32-39)

¹ A kwanakin nan wani taro mai girma ya taru. Tun da yake ba su da abin da za su ci, sai Yesu ya kira almajiransa ya ce, ² *“Ina jin tausayin mutanen nan, kwanansu uku ke nan tare da ni, kuma ba su da abin da za su ci. ³ In na sallame su gida da yunwa, za su kasa a hanya, don waɗansu daga cikinsu sun zo daga nesa.”*

† 7:31 Wato, Birane Goma

⁴ Almajiransa suka amsa suka ce, “Amma a ina, a wannan wurin da ba kowa, wani zai iya samun isashen burodi, don a ciyar da su?”

⁵ Sai Yesu ya yi tambaya ya ce, **“Burodi guda nawa kuke da su?”**

Suka ce, “Bakwai.”

⁶ Sai ya gaya wa taron su zazzauna a kasa. Bayan ya fauki burocin nan bakwai, ya yi godiya, sai ya kakkarya, ya ba wa almajiransa su rarraba wa mutanen, suka kuwa yi haka. ⁷ Suna kuma da kananan kifaye kaɗan, ya ba da godiya dominsu, ya kuma ce wa almajiran su rarraba musu. ⁸ Mutanen suka ci, suka koshi. Daga baya, almajiran suka tattara gutsatsarin da suka rage cike da kwanduna bakwai. ⁹ Wajen maza dubu huɗu ne suka kasance. Da ya sallame su, ¹⁰ sai ya shiga jirgin ruwa tare da almajiransa, suka tafi yankin Dalmanuta.

(Mattiyu 16.1-4)

¹¹ Farisiyawa suka zo suka fara yin wa Yesu tambayoyi. Don su gwada shi, sai suka nemi yā nuna musu wata alama daga sama. ¹² Sai ya ja numfashi mai zurfi ya ce, **“Don me wannan zamani yake neman ganin abin banmamaki? Gaskiya nake gaya muku, ba wata alamar da za a ba su.”** ¹³ Sai ya bar su, ya koma cikin jirgin ruwan, suka ketare zuwa ɗaya hayin.

Yistin Farisiyawa da na Hiridus

(Mattiyu 16.5-12)

¹⁴ Almajiran suka manta su rife burodi, sai dai guda ɗaya da suke da shi a cikin jirgin ruwan.

¹⁵ Yesu ya gargade su ya ce, “Ku yi hankali, ku kuma lura da yistin Farisiyawa da na Hiridus.”

¹⁶ Suka tattauna wannan da juna, suna cewa, “Don ba mu da burodi ne.”

¹⁷ Da ya gane abin da suke tattaunawa, sai Yesu ya tambaye su ya ce, “Don me kuke zancen rashin burodi? Har yanzu ba ku gane ko fahimta ba? Zukatanku sun taurare ne? ¹⁸ Kuna da idanu, amma kun kasa gani, kuna da kunnuwa, amma kun kasa ji? Ba ku tuna ba? ¹⁹ Da na kakkarya burodi guda biyar wa mutane dubu biyar, kwanduna nawa kuka kwashe cike da gutsatsarin?”

Suka amsa, “Sha biyu.”

²⁰ “Da na kuma kakkarya burodin nan bakwai wa mutum dubu huɗu, kwanduna nawa kuka kwashe cike da gutsatsarin?”

Suka ce, “Bakwai.”

²¹ Ya ce musu, “Har yanzu ba ku fahimta ba?”

An warkar da makaho

²² Suka iso Betsaida, sai wafansu mutane suka kawo wani makaho, suka roki Yesu ya taba shi.

²³ Yesu ya kama hannun makahon ya kai shi bayan kauyen. Bayan ya tofa miyau a idanun mutumin, ya kuma dibiya masa hannuwansa, sai ya tambaye shi ya ce, “Kana iya ganin wani abu?”

²⁴ Sai ya daga kai ya ce, “Ina ganin mutane, suna kama da itatuwa da suke tafiya.”

²⁵ Yesu ya sake dibiya hannuwansa a idanun mutumin, sai idanunsa suka buɗe, ya sami gani,

ya kuma ga kome sarai. ²⁶ Yesu ya sallame shi gida ya ce, **“Kada ka shiga cikin kauyen.”***

*Shaidar Bitrus a kan Kiristi
(Mattiyyu 16.13-20; Luka 9.18-21)*

²⁷ Yesu da almajiransa suka tafi kauyukan da suke kewaye da Kaisariya Filibbi. A hanya ya tambaye su ya ce, **“Wa, mutane suke ce da ni?”**

²⁸ Suka amsa, suka ce, “Wadansu suna cewa, Yohanna Mai Baftisma, wadansu Iliya, wadansu kuma har wa yau sun ce, dƙaya daga cikin annabawa.”

²⁹ Sai ya yi tambaya ya ce, **“Amma ku fa, wa luke ce da ni?”**

Bitrus ya amsa ya ce, “Kai ne Kiristi.†”

³⁰ Yesu ya gargade su kada su gaya wa kowa kome a kansa.

*Yesu ya yi zancen mutuwarisa
(Mattiyyu 16.21-28; Luka 9.22-27)*

³¹ Sai ya fara koya musu cewa, dole Dan Mutum yã sha wahaloli da yawa, dattawa, manyan firistoci da malaman dokoki kuma su ki shi. Dole kuma a kashe shi, bayan kwana uku kuma, yã tashi. ³² Ya yi wannan zance a sarari. Sai Bitrus ya jawo shi gefe, ya fara tsawata masa.

³³ Amma da Yesu ya juya ya dubi almajiransa, sai ya tsawata wa Bitrus ya ce, **“Tashi daga nan Shaidan! Ba ka da al’amuran Allah a zuciyarka, sai na mutane.”**

* **8:26** Wadansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da Kada ka fada wa kowa a kauyen † **8:29** Ko kuwa Almasihu “Kiristi” (da Girik) “Almasihu” kuma (da Ibraniyanci) duk suna nufin “Shafaffen nan.”

³⁴ Sai ya kira taron wurinsa tare da almajiransa ya ce, “Duk wanda zai bi ni, dole yā ki kansa, yā ɗauki gicciyensa yā bi ni. ³⁵ Domin duk mai son ceton ransa zai rasa shi, amma duk wanda ya rasa ransa saboda ni, da kuma bishara, zai same shi. ³⁶ Me mutum zai amfana, in ya ribato duniya duka a bakin ransa? ³⁷ Ko kuma, me mutum zai bayar a musayar ransa? ³⁸ Duk wanda ya ji kunyata, da na kalmomina a wannan zamani na fasikanci da zunubi, Dan Mutum ma zai ji kunyarsa lokacin da ya shiga cikin ɗaukakar Ubansa, tare da tsarkakan mala'iku.”

9

¹ Ya kuma ce musu, “Gaskiya nake gaya muku, waɗansu da suke tsattsaye a nan ba za su mutu ba, sai sun ga mulkin Allah ya bayyana da iko.”

*Sāke kamannin Yesu
(Mattiyyu 17.1-13; Luka 9.28-36)*

² Bayan kwana shida, sai Yesu ya ɗauki Bitrus, Yakub da Yohanna tare da shi, ya kai su kan wani dutse mai tsawo, suka kasance su kaɗai a wurin. A can aka sāke kamanninsa a gabansu. ³ Tufafinsa suka zama fari suna kyalli, fiye da yadda wani a duniya zai iya yi su. ⁴ Iliya da Musa suka bayyana a gabansu, suna magana da Yesu.

⁵ Bitrus ya ce wa Yesu, “Rabbi, ya yi kyau da muke nan. Bari mu kafa bukkoki guda uku, ɗaya dominka, ɗaya domin Musa, ɗaya kuma domin Iliya.” ⁶ (Bai san abin da zai faɗa ba ne, gama sun tsorata kwarai.)

⁷ Sai wani girgije ya bayyana, ya rufe su, wata murya kuma ta fito daga girgijen, ta ce, “Wannan Dana ne, wanda nake kauna, ku saurare shi!”

⁸ Farat d'aya, da suka waiwaya, ba su kara ganin kowa tare da su ba, sai dai Yesu.

⁹ Da suna saukowa daga dutsen, Yesu ya umarce su kada su gaya wa kowa abin da suka gani, sai bayan Dan Mutum ya tashi daga matattu. ¹⁰ Suka rife wannan zance a boye tsakaninsu, suna tattaunawa ko mece ce ma'anar “tashi daga matattu.”

¹¹ Suka tambaye shi, suka ce, “Don me malaman dokoki suke cewa, sai Iliya ya fara zuwa?”

¹² Yesu ya amsa ya ce, “**Gaskiya ne, Iliya zai zo da fari, yā kuma mayar da dukan abubuwa. Don me kuma aka rubuta cewa, dole Dan Mutum yā sha wahala sosai, kuma a fi shi?** ¹³ Amma ina faɗa muku, Iliya ya riga ya zo, kuma suka yi duk abin da suka ga dama da shi, kamar yadda aka rubuta game da shi.”

*Warkar da yaro mai mugun ruhu
(Mattiyu 17.14-20; Luka 9.37-43)*

¹⁴ Da suka dawo wurin sauran almajiran, sai suka ga babban taro kewaye da su, malaman dokoki suna gardama da su. ¹⁵ Nan take da dukan mutanen suka ga Yesu, sai suka cika da mamaki, suka ruga da gudu don su gai da shi.

¹⁶ Ya tambaye su ya ce, “**Gardamar me kuke yi da su?**”

¹⁷ Wani mutum a cikin taron ya amsa ya ce, “Malam, na kawo maka d'ana mai wani ruhun da yake hana shi magana. ¹⁸ Duk lokacin da

mugun ruhun ya kama shi, yakan jefa shi a kasa. Bakinsa yakan yi kumfa, yã cije hakorarsa, yakan sa jikinsa ya sandare, yã zama da karfi. Na roki almajiranka su fitar da ruhun, amma ba su iya ba.”

¹⁹ Yesu ya ce, “**Ya ku zamani marar bangaskiya, har yaushe zan kasance tare da ku? Har yaushe zan yi hakuri da ku? Kawo mini yaron.**”

²⁰ Sai suka kawo shi. Da ruhun ya ga Yesu, nan da nan sai ya buge yaron da farfadiya. Ya fãfi a kasa, yana birgima, bakinsa yana kumfa.

²¹ Yesu ya tambayi mahaifin yaron ya ce, “**Tun yaushe yake haka?**”

Ya ce, “Tun yana karami. ²² Ya sha jefa shi cikin wuta, ko ruwa don yã kashe shi. Amma in za ka iya yin wani abu, ka ji tausayinmu ka taimake mu.”

²³ Yesu ya ce, “**‘In za ka iya’? Ai, kome mai yiwuwa ne ga wanda ya gaskata.**”

²⁴ Nan da nan mahaifin yaron ya faɗa da karfi ya ce, “Na gaskata, ka taimake ni in sha kan rashin bangaskiyata!”

²⁵ Da Yesu ya ga taron suna zuwa can a guje, sai ya tsawata wa mugun ruhun ya ce, “**Kai ruhun kurma, da na bebe, na umarce ka, ka fita daga cikinsa, kada kuma ka kara shigarsa.**”

²⁶ Sai ruhun ya yi ihu, ya buge shi da karfi da farfadiya, ya fita. Yaron ya kwanta kamar matacce, har mutane da yawa suka ce, “Ai, ya mutu.” ²⁷ Amma Yesu ya kama shi a hannu ya daga, ya kuwa tashi tsaye.

²⁸ Da Yesu ya shiga gida, almajiransa suka tambaye shi a boye, suka ce, “Me ya sa ba mu iya fitar da shi ba?”

²⁹ Ya amsa ya ce, “Sai da addu’^{*}a kafai irin wannan yakan fita.”

³⁰ Suka bar wurin suka bi ta Galili. Yesu bai so wani ya san inda suke ba, ³¹ gama yana koya wa almajiransa. Ya ce musu, “Za a ci amanar Dan Mutum, a ba da shi ga hannun mutane. Za su kashe shi, bayan kwana uku kuma zai tashi.”

³² Amma ba su fahimci abin da yake nufi ba, suka kuma ji tsoro su tambaye shi game da wannan.

Wane ne mafi girma?

(Mattiyu 18.1-5; Luka 9.46-48)

³³ Suka iso Kafarnahum. Da yana cikin gida, sai ya tambaye su ya ce, “Gardamar me kuke yi a hanya?” ³⁴ Amma suka yi shiru, don a hanya suna gardama ne, a kan ko wane ne a cikinsu ya fi girma?

³⁵ Da Yesu ya zauna, sai ya kira Sha Biyun ya ce, “In wani yana so ya zama na fari, dole ya zama na karshe duka, da kuma bawan kowa.”

³⁶ Ya dauki wani karamin yaro ya sa ya tsaya a tsakiyarsu. Ya dauke shi a hannunsa, ya ce musu, ³⁷ “Duk wanda ya karfi daya daga cikin wafannan kananan yara a cikin sunana, ni ya karfa. Duk wanda kuma ya karfe ni, ba ni ya karfa ba, amma wanda ya aiko ni ne ya karfa.”

Wanda ba ya gaba da mu, namu ne

(Luka 9.49,50)

* **9:29** Wafansu rubuce-rubucen hannu suna da addu’a da azumi

³⁸ Yohanna ya ce, “Malam mun ga wani mutum yana fitar da aljanu a cikin sunanka, sai muka ce yã daina, domin shi ba ɗaya daga cikinmu ba ne.”

³⁹ Yesu ya ce, “Kada ku hana shi. Ba wanda yake yin ayyukan banmamaki a cikin sunana, nan take yã faɗi wani abu mummuna game da ni. ⁴⁰ Gama duk wanda ba ya gāba da mu, namu ne. ⁴¹ Gaskiya nake gaya muku, duk wanda ya ba ku ruwan sha a sunana, saboda ku na Kiristi ne, lalle, ba zai rasa ladarsa ba.

Sanadin yin zunubi

(Mattiyu 18.6-9; Luka 17.1,2)

⁴² “Idan kuma wani yã sa ɗaya daga cikin waɗannan ’yan yara masu gaskatawa da ni yã yi laifi, zai fiye masa a rataya wani babban dutsen nika a wuyarsa, a jefa shi cikin teku. ⁴³ In hannunka yana sa ka yin zunubi, yanke shi. Ai, gwamma ka shiga rai da hannu ɗaya, da ka shiga jahannama ta wuta, inda ba a iya kashe wutar ba, da hannuwanka biyu.† ⁴⁵ In kuma kafarka tana sa ka yin zunubi, yanke ta. Ai, gwamma ka shiga rai da kafa ɗaya, da a jefa ka cikin jahannama ta wuta, da kafafunka biyu.‡ ⁴⁷ In kuma idonka yana sa ka zunubi, kwakule shi. Ai, gwamma ka shiga mulkin Allah da ido ɗaya, da a jefa ka cikin jahannama ta wuta, da idanu biyu, ⁴⁸ inda

† **9:43** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da fita, ⁴⁴ inda “tsutsotsi masu cinsu ba sa mutuwa, wutar kuma ba a kashe ta.” ‡ **9:45** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da lahira, ⁴⁶ inda “tsutsotsi masu cinsu ba sa mutuwa, wutar kuma ba a kashe ta.”

“tsutsotsinsu ba sa mutuwa,
wutar kuma ba a iya kashewa.’§

49 Za a tsarkake kowa da wuta.

50 “Gishiri yana da dadfi, amma in ya rabu da dandanson, ta yaya za a sãke mai da dandanson? Ku kasance da gishiri a cikinku, ku kuma yi zauna lafiya da juna.”

10

Kashen aure

(*Mattiyu 19.1-12; Luka 16.18*)

1 Sai Yesu ya tashi daga nan ya tafi yankin Yahudiya, da kuma ketaren Urdun. Taron mutane suka sãke zuwa wurinsa, ya kuma koya musu kamar yadda ya saba.

2 Waɗansu Farisiyawa suka zo suka gwada shi, ta wurin yin masa tambaya cewa, “Daidai ne bisa ga doka, mutum yã saki matarsa?”

3 Ya amsa ya ce, “**Me Musa ya umarce ku?**”

4 Suka ce, “Musa ya ba da izini mutum yã rubuta takardar saki, yã kuma kore ta.”

5 Yesu ya ce, “**Saboda taurin kanku ne, Musa ya rubuta muku wannan doka.** 6 Amma a farkon halitta, Allah ya ‘halicce su miji da mace.’* ”

7 ‘Saboda wannan dalili, mutum zai bar ma-haifinsa da mahaifiyarsa, yã manne wa matarsa,

8 su biyun kuma za su zama jiki ɗaya.’†Saboda haka, su ba mutum biyu ba ne, amma mutum ɗaya. 9 Domin haka, abin da Allah ya haɗa, kada mutum yã raba.”

§ 9:48 Ish 66.24 * 10:6 Far 1.27 † 10:8 Far 2.24

¹⁰ Da suna cikin gida kuma, sai almajiran suka tambayi Yesu game da wannan. ¹¹ Ya amsa ya ce, “Duk wanda ya saki matarsa, ya auri wata, yana da laifin aikata zina a kan matar da ya saki. ¹² In kuma ta saki mijinta ta auri wani, ta yi zina ke nan.”

*Yesu da kananan yara
(Mattiyu 19.13-15; Luka 18.15-17)*

¹³ Mutane suka kawo kananan yara wurin Yesu don yā taɓa su, amma almajiran suka kwabe su. ¹⁴ Da Yesu ya ga haka, sai ya yi fushi, ya ce musu, “Ku bar yara kanana su zo wurina, kada ku hana su, gama mulkin Allah na irin waɗannan ne. ¹⁵ Gaskiya nake gaya muku, duk wanda bai karfi mulkin Allah kamar karamin yaro ba, ba zai taɓa shiga mulkin ba.” ¹⁶ Sai ya dauki yaran a hannuwansa, ya dibiya musu hannuwansa, ya kuma albarkace su.

*Saurayi mai arziki
(Mattiyu 19.16-30; Luka 18.18-30)*

¹⁷ Da Yesu ya kama hanya, sai wani mutum ya ruga da gudu ya zo wajensa, ya durkusa a gabansa ya ce, “Malam nagari, me zan yi domin in gāji rai madawwami?”

¹⁸ Yesu ya amsa ya ce, “Don me kake ce da ni mai nagarta? Ai, ba wani nagari, sai Allah kaɗai. ¹⁹ Ka san dokokin da suka ce, ‘Kada ka yi kisankai, kada ka yi zina, kada ka yi sata, kada ka ba da shaida ta karya, kada ka cuci wani, ka girmama mahaifinka da mahaifiyarka.’‡”

‡ 10:19 Fit 20.12; M Sh 5.16-20

²⁰ Mutumin ya ce, “Malam, ai, tun ina yaro na kiyaye duk wafannan.”

²¹ Yesu ya kalle shi da kauna ya ce, “Abu daya ka rasa, ka tafi ka sayar da duk abin da kake da shi, ka ba wa matalauta, za ka kuwa sami dukiya a sama. Sa’an nan ka zo ka bi ni.”

²² Da jin wannan, sai mutumin ya bata fuskarsa, ya tafi da bakin ciki, gama yana da arziki sosai.

²³ Yesu ya dudduba, sai ya ce wa almajiransa, “Yana da wuya fa masu arziki su shiga mulkin Allah!”

²⁴ Almajiransa suka yi mamakin kalmominsa. Amma Yesu ya saƙe ce musu, “‘Ya’yana, yana da wuya fa a shiga mulkin Allah! ²⁵ Ya fi sauƙi raƙumi yā shiga ta kafar allura, da mai arziki yā shiga mulkin Allah.”

²⁶ Almajiran suka yi mamaki kwarai, suka ce wa juna, “To, wa zai sami ceto ke nan?”

²⁷ Yesu ya kalle su ya ce, “Ga mutum kam, wannan ba mai yiwuwa ba ne, amma ga Allah, wannan mai yiwuwa ne; dukan abubuwa masu yiwuwa ne ga Allah.”

²⁸ Bitrus ya ce, “Mun bar kome domin mu bi ka!”

²⁹ Yesu ya amsa ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, babu wanda zai bar gida, ko ‘yan’uwa maza da mata, ko mahaifiya, ko mahaifi, ko ‘ya’ya, ko gonaki saboda ni, da kuma bishara, ³⁰ sa’an nan yā kāsa samun ninkinsu dari a zamanin yanzu (na gidaje, da ‘yan’uwa mata, da ‘yan’uwa maza, da uwaye, da ‘ya’ya, da gonaki amma tare da tsanani) a lahira kuma yā sami

rai madawwami. ³¹ Amma da yawa da suke na farko, za su zama na karshe, na karshe kuma, za su zama na farko.”

*Yesu ya s̄ake yin zancen mutuwarasa
(Mattiyyu 20.17-19; Luka 18.31-34)*

³² Suna haurawa a hanyarsu zuwa Urushalima ke nan, Yesu yana a gaba, almajiran suna bin sa suna mamaki, waƙanda suke bi kuma suna ji tsoro. Ya s̄ake kai Sha Biyun nan gefe, ya gaya musu abin da zai faru da shi. ³³ Ya ce, “**Za mu haura zuwa Urushalima, za a bashe Ɗan Mutum, ga manyan firistoci da malaman dokoki. Za su yi masa hukuncin kisa, a kuma ba da shi ga Al’ummai,** ³⁴ waƙanda za su yi masa ba’a, su tofa masa miyau, su yi masa bulala, su kuma kashe shi. Bayan kwana uku kuma yā tashi.”

*Rokon Yakub da Yohanna
(Mattiyyu 20.20-28)*

³⁵ Sai Yakub da Yohanna, ‘ya’yan Zebedi maza suka zo wurinsa suka ce, “Malam, muna so ka yi mana duk abin da muka roka.”

³⁶ Ya tambaye su ya ce, “**Me kuke so in yi muku?**”

³⁷ Suka amsa suka ce, “Ka bar ƙayanmu yā zauna a damarka, ƙayan kuma a hagunka, a cikin ƙaukarkara.”

³⁸ Yesu ya ce, “**Ba ku san abin da kuke roko ba. Za ku iya shan kwaf da zan sha, ko a yi muku baftisma da baftismar da aka yi mini?**”

³⁹ Suka ce, “Za mu iya.”

Yesu ya ce musu, “**Za ku sha kwaf da zan sha, a kuma yi muku baftisma da aka yi mini,** ⁴⁰ amma zama a damana ko haguna, ba ni nake ba da

izinin ba. Wadannan wurare na wadanda aka riga aka shirya musu ne.”

⁴¹ Da sauran goman suka ji wannan, sai suka yi fushi da Yakub da Yohanna. ⁴² Yesu ya kira su ya ce musu, “Kun sani wadanda aka san su da mulkin al’ummai sukan nuna musu iko, hakimansu ma sukan gasa musu iko. ⁴³ Ba haka ya kamata yā zama da ku ba. A maimakon, duk wanda yake so yā zama babba a cikinku, dole yā zama bawanku. ⁴⁴ Duk wanda kuma yake so yā zama na farko, dole yā zama bawan kowa. ⁴⁵ Gama ko Dan Mutum ma, bai zo domin a bauta masa ba, amma don yā yi bauta, yā kuma ba da ransa fansa saboda mutane da yawa.”

*Bartimawus makaho ya sami gani
(Mattiya 20.29-34; Luka 18.35-43)*

⁴⁶ Sai suka iso Yeriko. Sa’ad da Yesu da almajiransa tare da taro mai yawa suke barin birnin, wani makaho da ake kira Bartimawus kuwa (wato, “ɗan Timawus”), yana zaune a gefen hanya yana bara. ⁴⁷ Da ya ji cewa Yesu Banazare ne, sai ya ɗaga murya, yana cewa, “Yesu Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!”

⁴⁸ Mutane da yawa suka kwaɓe shi, suka ce yā yi shiru, amma ya kara ɗaga murya yana cewa, “Dan Dawuda, ka yi mini jinkai!”

⁴⁹ Yesu ya tsaya ya ce, “**Ku kira shi.**”

Sai suka kira makahon suka ce, “Ka yi farin ciki! Tashi tsaye! Yana kiranka.” ⁵⁰ Ya jefar da mayafinsa waje ɗaya, ya yi wuf, ya zo wurin Yesu.

⁵¹ Yesu ya tambaye shi ya ce, “**Me kake so in yi maka?**”

Makahon ya ce, “Rabbi, ina so in sami ganin gari.”

⁵² Yesu ya ce, “**Je ka, bangaskiyarka ta warkar da kai.**” Nan da nan, ya sami ganin gari, ya kuma bi Yesu suka tafi.

11

Shiga mai nasara

(Mattiyu 21.1-11; Luka 19.28-40; Yohanna 12.12-19)

¹ Sa’ad da suka yi kusa da Urushalima, suka zo Betfaji da Betani wajen Dutsen Zaitun, sai Yesu ya aiki biyu daga cikin almajiransa, ² ya ce musu, “**Ku je kauyen da yake gaba da ku, da shigarku, za ku tarar da wani ɗan jaki a daure a can, wanda ba wanda ya taɓa hawa. Ku kunce shi ku kawo nan.** ³ In wani ya tambaye ku, ‘Don me kuke yin haka?’ Ku gaya masa cewa, ‘Ubangiji yana bukatarsa, zai kuma dawo da shi ba da jimawa ba.’”

⁴ Suka tafi, suka kuwa tarar da wani ɗan jaki a waje, a titi, daure a kofar gida. Suna cikin kunce shi ke nan, ⁵ sai waɗansu mutane da suke tsattsaye a wurin suka ce musu, “Me kuke yi da kuke kunce ɗan jakin nan?” ⁶ Suka amsa kamar yadda Yesu ya ce su yi. Mutanen kuwa suka kyale su. ⁷ Da suka kawo shi wajen Yesu, sai suka shimfiɗa rigunarsu a bayansa. Yesu kuwa ya hau ya zauna bisansa. ⁸ Mutane da yawa suka shimfiɗa rigunarsu a kan hanya, waɗansu kuma suka baza rassan itatuwan da suka sara daga gonaki. ⁹ Waɗanda suka yi gaba, da kuma

wadanda suke biye, duk suka daga murya, suna cewa,

“Hosanna!*”

“Mai albarka ne wanda yake zuwa a cikin sunan Ubangiji!”†

¹⁰ “Mai albarka ne mulkin nan mai zuwa na mahaifinmu Dawuda!”

“Hosanna a can cikin samaniya!”

¹¹ Yesu ya shiga Urushalima ya kuma tafi filin haikali. Ya dudduba kome duka, amma da yake yamma ta yi, sai ya tafi Betani tare da Sha Biyun.

*Yesu ya tsabtacce haikali
(Mattiyu 21.18,19)*

¹² Kashegari, da suke barin Betani, Yesu kuwa ya ji yunwa. ¹³ Da ya hangi wani itacen baure mai ganye, sai ya je domin yā ga ko yana da 'ya'ya. Amma da ya kai can, bai tarar da kome ba sai ganye, domin ba lokacin 'ya'yan baure ba ne. ¹⁴ Sai ya ce wa itacen, “**Kada kowa yā karcin 'ya'yanka.**” Almajiransa kuwa suka ji ya fadī haka.

(Mattiyu 21.12-17; Luka 19.45-48; Yohanna 2.13-22)

¹⁵ Da suka kai Urushalima, sai Yesu ya shiga filin haikalin, ya fara korar wadanda suke saya da sayarwa a can. Ya tutture tebur na masu

* **11:9** Wani fadī ne na Ibraniyanci mai ma'ana “Ceto!” Wanda ya zama kalmar yabo; haka ma a aya 10 † **11:9** Zab 118.25; Zab 118.26

musayar kuɗi, da kujerun masu sayar da tattabarun, ¹⁶ ya kuma hana kowa yā ratsa da a filin haikali d'auke da kayan ciniki. ¹⁷ Da yake koya musu, sai ya ce, “**Ashe, ba a rubuce yake ba cewa, ‘Za a kira gidana, gidan addu’a na dukan al’ummai ba’?‡Amma ga shi kun mai da shi ‘kogon ‘yan fashi.’§**”

¹⁸ Manyan firistoci da malaman dokoki suka ji wannan, sai suka fara neman hanyar da za su kashe shi, gama suna jin tsoronsa, saboda dukan taron suna mamakin koyarwarsa.

¹⁹ Da yamma ta yi, sai Yesu da almajiransa suka* bar garin.

Itacen baure da ya yankwane
(Mattiyyu 21.20-22)

²⁰ Da safe, da suke wucewa, sai suka ga itacen bauren nan ya yankwane tun daga saiwarsa.

²¹ Bitrus ya tuna, sai ya ce wa Yesu, “Rabbi, duba! Itacen bauren nan da ka la’anta, ya yankwane!”

²² Yesu ya amsa ya ce, “**Ku gaskata da Allah.**

²³ **Gaskiya nake gaya muku, in wani ya ce wa dutsen nan, ‘Je ka, ka fāda cikin teku,’ bai kuwa yi shakka a zuciyarsa ba, amma ya gaskata cewa, abin da ya faɗa zai faru, haka kuwa za a yi masa. ²⁴ Saboda haka, ina faɗa muku, duk abin da kuka roka cikin addu’a, ku gaskata kun riga kun karɓa, zai kuwa zama naku. ²⁵ A duk lokacin da kuke tsaye cikin addu’a, in kuna riƙe da wani mutum a zuciyarku, ku gafarta masa, domin**

‡ 11:17 Ish 56.7 § 11:17 Irm 7.11 * 11:19 Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da ya

Ubanku da yake sama shi ma yā gafarta muku zunubanku.”†

*An tuhumi ikon Yesu
(Mattiyyu 21.23-27; Luka 20.1-8)*

²⁷ Suka sāke dawowa cikin Urushalima. Da Yesu yana tafiya a filin haikali, sai manyan firistoci, malaman dokoki da kuma dattawa suka zo wurinsa. ²⁸ Suka tambaye, shi suka ce, “Da wane iko kake yin waɗannan abubuwa? Wa kuma ya ba ka ikon yin wannan?”

²⁹ Yesu ya ce, “Zan yi muku tambaya guda. Ku ba ni amsa, ni kuma zan gaya muku, ko da wane iko nake yin waɗannan abubuwa. ³⁰ Baftismar Yohanna, daga sama ce, ko daga mutane? Ku faɗa mini!”

³¹ Sai suka tattauna a junansu, suka ce, “In muka ce, ‘Daga sama ne,’ zai ce, ‘To, don me ba ku gaskata shi ba?’ ³² In kuma muka ce, ‘Daga wurin mutane ne’; suna jin tsoron mutane, don kowa ya ɗauka cewa, Yohanna, annabi ne na gaskiya.”

³³ Saboda haka, suka amsa wa Yesu suka ce, “Ba mu sani ba.”

Yesu ya ce, “To, ni ma ba zan gaya muku ko da wane iko nake yin waɗannan abubuwa ba.”

12

*Misalin 'yan haya
(Mattiyyu 21.33-46; Luka 20.9-19)*

† **11:25** Waɗansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da zunubai. ²⁶ Amma idan ba kwa yafewa, Ubanku ma da yake sama, ba zai yafe muku zunubanku ba.

¹ Sa'an nan ya fara yi musu magana da misalai ya ce, "Wani mutum ya shuka gonar inabi. Ya kewaye ta da katanga, ya haka rami domin matsin inabin, ya kuma gina d'akin gadi. Sai ya ba wa wadansu manoma hayar gonar inabin, sa'an nan ya yi tafiya. ² Da lokacin girbi ya yi, sai ya aiki wani bawa wajen 'yan hayan, don yã karbo masa 'ya'yan inabin daga wurinsu. ³ Amma suka kama shi, suka yi masa dũka, suka kore shi hannun wofi. ⁴ Sai ya sãke aikan wani bawa wurinsu, amma suka bugi wannan mutum a kai, suka wulakanta shi. ⁵ Har yanzu ya sãke aikan wani. Wannan kuwa suka kashe. Ya aika wadansu da yawa; suka bubbuge wadansu, sauran kuwa suka kashe.

⁶ "Sauran mutum d'aya da ya rage ya aika, da, da yake kauna. Daga karshe sai ya aike shi, yana cewa, 'Za su girmama d'ana.'

⁷ "Amma 'yan hayan suka ce wa juna, 'Aha! Wannan shi ne magājin. Ku zo mu kashe shi, gādon kuma yã zama namu.' ⁸ Sai suka kama shi suka kashe, suka jefa shi bayan gonar inabin.

⁹ "To, me, mai gonar inabin zai yi ke nan? Zai zo yã karkashe dukan 'yan hayan nan, ya kuma ba wa wadansu gonar inabin. ¹⁰ Ba ku taba karanta wannan Nassi ba, " 'Dutsen da magina suka ki,

shi ne kuwa ya zama dutsen kusurwan gini.

¹¹ Ubangiji ya yi wannan,

ya kuma yi kyau a idanunmu?'"*

¹² Sai manyan Firistoci da malaman dokoki da shugabanni suka nemi hanyar da za su kama shi,

* **12:11** Zab 118.22,23

domin sun gane ya yi misalin a kansu ne. Amma suka ji tsoron taron, saboda haka suka bar shi suka yi tafiyarsu.

Biyar haraji ga Kaisar

(Mattiyu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³ Daga baya, sai suka tura wafansu Farisiyawa da mutanen Hiridus zuwa wurin Yesu, domin su sa masa tarko a cikin maganarsa. ¹⁴ Suka zo wurinsa suka ce, “Malam, mun san kai mutum ne mai mutunci. Ba ka bin ra’ayin mutane, don ba ka nuna bambanci. Amma kana koyar da hanyar Allah bisa ga gaskiya. Daidai ne a biya wa Kaisar haraji, ko babu? ¹⁵ Mu biya ko kada mu biya?”

Amma Yesu ya san munafuncinsu, sai ya yi tambaya ya ce, “**Don me kuke kokarin sa mini tarko? Ku kawo mini dinari in ga.**” ¹⁶ Suka kawo masa kuɗin, sai ya tambaye, su ya ce, “**Hoton wane ne wannan? Kuma rubutun wane ne wannan?**”

Suka ce, “Na Kaisar.”

¹⁷ Sai Yesu ya ce musu, “**Ku ba wa Kaisar abin da yake na Kaisar, ku ba wa Allah kuma abin da yake na Allah.**”

Suka yi mamakinsa kwarai.

Aure a tashin matattu

(Mattiyu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸ Sa’an nan Sadukiyawa da suke cewa, babu tashin matattu, suka zo masa da tambaya. ¹⁹ Suka ce, “Malam, Musa ya rubuta mana cewa, in d’an’uwan wani mutum ya mutu, ya bar mata babu ‘ya’ya, dole mutumin ya auri gwauruwar,

ya kuma samo wa ɗan'uwansa 'ya'ya. ²⁰ To, an yi wadansu 'yan'uwa guda bakwai. Na fari ya yi aure, ya mutu babu 'ya'ya. ²¹ Na biyun ya auri gwauruwar, sai shi ma ya mutu, babu 'ya'ya. Haka kuma na ukun. ²² A gaskiya, ba ko ɗaya daga cikin bakwai ɗin da ya bar 'ya'ya. Daga karshe, macen ta mutu. ²³ To, a tashin matattu, matar wa za ta zama, don duk su bakwai nan sun aure ta?"

²⁴ Yesu ya ce, "Ashe, ba a cikin kuskure kuke ba saboda rashin sanin Nassi, ko ikon Allah? ²⁵ Sa'ad da matattu suka tashi, ba za su yi aure ba, ba kuwa za a ba da su ga aure ba. Za su zama kamar yadda mala'iku suke a cikin sama. ²⁶ Game da tashin matattu kuwa, ashe, ba ku karanta a cikin littafin Musa ba, game da labarin ɗan kurmin nan mai cin wuta da Musa ya gani a jeji, yadda Allah ya yi magana da shi ya ce, 'Ni ne Allah na Ibrahim, Allah na Ishaku da kuma Allah na Yakub'?† ²⁷ Shi ba Allah na matattu ba ne, shi Allah na masu rai ne. Kun yi mummunan kuskure!"

Dokar da ta fi girma duka

(Mattiyu 22.23-33; Luka 20.27-40)

²⁸ Wani daga cikin malaman dokoki ya zo ya ji suna muhawwara. Da ya lura cewa Yesu ya amsa musu daidai, sai ya tambaye shi ya ce, "A cikin dukan dokoki, wacce ta fi girma duka?"

²⁹ Yesu ya ce, "Wadda ta fi girma duka, ita ce wannan. 'Ku saurara, ya Isra'ila, Ubangiji Allahnmu, Ubangiji ɗaya ne. ³⁰ Ka kaunaci Ubangiji Allahnka da dukan zuciyarka, da dukan

† 12:26 Fit 3.6

ranka, da dukan hankalinka, da kuma dukan karfinka.’‡ ³¹ Na biyun ita ce, ‘Ka kaunaci maƙwabcinka kamar kanka.’§ Ba wata doka da ta fi waɗannan.”

³² Mutumin ya ce, “Malam, ka faɗi daidai. Daidai ne da ka ce, Allah ɗaya ne, babu kuma wani sai shi. ³³ Nuna kauna ga Allah da dukan zuciyaƙa, da dukan ganewarka, da dukan karfinka, da kuma nuna kauna ga maƙwabcinka kamar kanka, ya fi dukan haɗayun konawa da sadakoki.”

³⁴ Da Yesu ya ga ya amsa da hikima, sai ya ce masa, “Ba ka da nisa da mulkin Allah.” Daga lokacin, ba wanda ya yi karambani yin masa wata tambaya.

Kiristi ɗan wane ne?

(Mattiyu 22.41-46; Luka 20.41-44)

³⁵ Yayinda Yesu yake koyarwa a filin haikalin, sai ya yi tambaya ya ce, “Yaya malaman dokoki suke cewa Kiristi ɗan Dawuda ne? ³⁶ Dawuda da kansa ya yi magana ta wurin Ruhu Mai Tsarki ya ce,

“‘Ubangiji ya ce wa Ubangijina,

“Zauna a hannun damana

sai na sa abokan gābanka

a karkashin sawunka.”’*

³⁷ Dawuda da kansa ya kira shi ‘Ubangiji.’ To, ta yaya zai zama ɗansa?”

Taro mai yawa suka saurare shi da murna.

(Mattiyu 23.1-36; Luka 20.45-47)

‡ 12:30 M Sh 6.4,5 § 12:31 Fir 19.18 * 12:36 Zab 110.1

³⁸ Sa'ad da Yesu yake koyarwa ya ce, “Ku lura da malaman dokoki. Sukan so yin tafiya a manyan riguna, a kuma dinga gaishe su a wuraren kasuwanci. ³⁹ Sukan kuma nemi wuraren zama mafi daraja a majami’u, da kuma wuraren zaman manya a bukukkuwa. ⁴⁰ Suna kwace gidajen gwauraye, kuma don nuna iyawa, sukan yi dogayen addu’o’i. Irin mutanen nan, za su sha hukunci mai tsanani sosai.”

Bayarwar gwauruwa

⁴¹ Yesu ya zauna d'aura da inda ake bayarwa, ya kuma dubi yadda taron suke sa kudinsu a cikin d'akunan ajiya haikali. Masu arziki da yawa suka zuba kudade masu yawa. ⁴² Amma wata matalauciya gwauruwa, ta zo ta saka anini biyu, da suka yi daidai da rabin kobo.

⁴³ Yesu ya kira almajiransa wurinsa ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, abin da matalauciya gwauruwan nan ta zuba cikin d'akunan ajiya nan ya fi na sauran dukan. ⁴⁴ Dukansu sun bayar ne daga cikin arzikinsu; ita kuwa, daga cikin talaucinta, ta ba da kome, duk abin da take da shi na rayuwa.”

13

Alamun karshen zamani (Mattiyyu 24.1,2; Luka 21.5,6)

¹ Da yake barin haikalin, sai d'aya daga cikin almajiransa ya ce masa, “Malam! Dubi irin manya-manyan duwatsun nan! Ka ga irin gine-ginen nan masu kyau mana!”

² Yesu ya amsa ya ce, “Ka ga dukan manyan gine-ginen nan? Ba wani dutse a nan, da za a bari kan wani da ba za a rushe ba.”

(Mattiyu 24.3-14; Luka 21.7-19)

³ Da Yesu yana zaune a kan Dutsen Zaitun da yake daura da haikali, sai Bitrus, Yakub, Yohanna da kuma Andarawus, suka tambaye shi a boye, suka ce, ⁴ “Ka gaya mana, yaushe wadannan abubuwa za su faru? Wace alama ce kuma za ta nuna cewa, duk wadannan suna dab da cikawa?”

⁵ Sai Yesu ya ce musu, “Ku lura fa kada wani ya rufe ku. ⁶ Da yawa za su zo a cikin sunana, suna cewa, ‘Ni ne shi.’ Za su kuwa rufi mutane da yawa. ⁷ Sa’ad da kuka ji labarun yake-yake da jita-jitar yake-yake, kada hankalinku ya tashi. Dole irin wadannan abubuwa su faru. Amma karshen tukuna. ⁸ Al’umma za ta tasar wa al’umma, mulki kuma ya tasar wa mulki. Za a yi girgizar kasa a wurare dabam-dabam, a kuma yi yunwa. Wadannan dai mafarin azabar nakuda.

⁹ “Dole ku yi zaman tsaro. Za a ba da ku ga hukuma, a kuma bulale ku a majami’u. Saboda ni kuma, za ku tsaya a gaban gwamnoni da sarakuna, domin ku ba da shaida a gabansu. ¹⁰ Dole sai an fara yin wa’azin bishara ga dukan al’ummai. ¹¹ Sa’ad da aka kama ku, aka kuma kai ku don a yi muku shari’a, kada ku damu da abin da za ku fada. Sai dai ku fadi abin da aka ba ku a lokacin. Gama ba ku kuke magana ba, Ruhu Mai Tsarki ne.

¹² “Dan’uwa zai ba da dan’uwa a kashe. Mahaifi zai ba da dansa. ‘Ya’ya za su tayar wa iyayensu, su kuma sa a kashe su. ¹³ Dukan

mutane za su fi ku saboda ni, amma wanda ya tsaya da karfi har karshe, zai sami ceto.

(Mattiyu 24.15-21; Luka 21.20-24)

¹⁴ “Sa’ad da kuka ga ‘abin kyama, mai kawo hallaka* tsaye inda†bai kamata ba (mai karatu ya gane), to, sai wafanda suke a Yahudiya su gudu zuwa duwatsu. ¹⁵ Kada wani da yake kan rufin gidansa yā sauka, ko yā shiga gida don yā d’auki wani abu. ¹⁶ Kada wani da yake gona kuma yā koma don d’aukar rigarsa. ¹⁷ Kaiton mata masu ciki, da mata masu renon ‘ya’ya a wafancan kwanakin! ¹⁸ Ku yi addu’a, kada wannan yā faru a lokacin sanyi. ¹⁹ Domin wafancan kwanakin za su zama kwanaki na bakin ciki, wafanda ba a taba yin irinsa ba tun farkon halitta, har yā zuwa yanzu, ba kuwa za a sāke yin irinsa ba.

²⁰ “Da ba don Ubangiji ya rage kwanakin nan ba, da ba wani da zai tsira. Amma saboda zabaɓɓu wafanda ya zaba, sai ya rage kwanakin. ²¹ A lokacin nan, in wani ya ce muku, ‘Duba, ga Kiristi nan!’ Ko kuwa, ‘Duba, ga shi can!’ Kada ku gaskata. ²² Gama Kiristi masu yawa na karya, da annabawan karya za su firfito, su kuma aikata manyan alamu da ayyukan banmamaki don su rudi har da zabaɓɓu ma in zai yiwu. ²³ Amma ku kula! Na dai gaya muku kome tun da wuri.

(Mattiyu 24.29-31; Luka 21.25-28)

²⁴ “Amma wafancan kwanaki, bayan bakin azaban nan,

* **13:14** Dan 9.27; Dan 11.31; Dan 12.11 † **13:14** Ko kuwa shi; haka ma a aya 29

“ rana za tă yi duhu,
 wata kuma ba zai ba da haskensa ba;
 25 taurari za su fāffado daga sararin sama.
 Za a kuma girgiza manyan abubuwan da
 suke a sararin sama.’‡
 26 “Sa’an nan, mutane za su ga Dan Mutum
 yana zuwa cikin gizagizai da iko, da daukaka
 mai girma. 27 Zai kuma aiko mala’ikunsa su
 tattaro zabaɓɓunsa daga kusurwoyi hufun nan,
 daga iyakar duniya har yă zuwa iyakar sama.

(Mattiyu 24.32-35; Luka 21.29-33)

28 “To, sai ku yi koyi da itacen baure. Da zarar
 rassansa suka yi taushi, ganyayensa kuma suka
 toho, kun san cewa damina ta yi kusa ke nan.
 29 Haka ma, in kuka ga wadannan abubuwa suna
 faruwa, ku san cewa ya yi kusan zuwa, yana ma
 dab da bakin kofa. 30 Gaskiya nake gaya muku,
 zamanin nan ba zai shuɗe ba sai duk abubuwan
 nan sun faru. 31 Sama da kasa za su shuɗe,
 amma kalmomina ba za su taɓa shuɗewa ba.

*Ba a san rana ko sa’a ba
 (Mattiyu 24.36-44)*

32 “Game da wannan rana ko sa’a kuwa, ba
 wanda ya sani, ko mala’ikun da suke sama, ko
 Dan, sai Uban kadai. 33 Ku lura fa! Ku zauna
 a shirye! Don ba ku san lokacin da shi zai zo
 ba. 34 Yana kama da mutumin da zai yi tafiya.
 Yakan bar gidansa a hannun bayinsa, kowa da
 nasa aikin da aka sa shi, yă kuma ce wa wanda
 yake gadin kofa, yă yi tsaro.

35 “Saboda haka, sai ku zauna a shirye, domin
 ba ku san lokacin da maigidan zai dawo ba, ko

‡ 13:25 Ish 13.10; Ish 34.4

da yamma ne, ko da tsakar dare ne, ko lokacin da zakara na cara ne, ko kuma da safe ne. ³⁶ In ya zo kwaram, kada ka bari yã tarar da kai kana barci. ³⁷ Abin da na faɗa muku, na faɗa wa kowa. ‘Ku yi tsaro!’ ”

14

An shafe Yesu a Betani

(Mattiyyu 26.1-5; Luka 22.1,2; Yohanna 11.45-53)

¹ To, saura kwana biyu ne kaɗai a yi Bikin Ketarewa da Bikin Burodi Marar Yisti, sai manyan firistoci da malaman dokoki, suka nemi wani dalili su kama Yesu a boye, su kashe. ² Suka ce, “Ba a lokacin Biki ba, don kada mutane su yi tawaye.”

(Mattiyyu 26.6-13; Yohanna 12.1-8)

³ Yayinda yake a Betani, a gidan wani mutumin da ake kira Siman Kuturu, yana cin abinci, sai wata mace ta zo da wani ɗan tulu na turaren alabasta da aka yi da nardi zalla, mai tsadan gaske. Ta fasa tulun, ta kuma zuba turaren a kansa.

⁴ Waɗansu daga cikin waɗanda suke wurin, suka ji haushi, suka ce wa juna, “Me ya sa za a bata turaren nan haka? ⁵ Da an sayar da shi, ai, da an sami kuɗi fiye da albashi* ma’aikaci na shekara guda, a ba wa matalauta. Sai suka tsawata mata da zafi.”

⁶ Yesu ya ce, “Ku kyale ta mana. Don me kuke damunta? Ta yi abu mai kyau a gare ni.

* **14:5** Girik fiye da dinari ɗari uku

⁷ Matalauta dai suna tare da ku kullum, za ku kuma iya taimakonsu a duk lokacin da kuke so. Amma ni ba zan kasance da ku kullum ba. ⁸ Ta yi abin da ta iya yi. Ta zuba turare a jikina kafin lokaci, don shirin jana'izata. ⁹ Gaskiya nake gaya muku, duk inda aka yi wa'azin bishara ko'ina a duniya, za a fadɓi abin da ta yi, domin tunawa da ita."

(Mattiyu 26.14-16; Luka 22.3-6)

¹⁰ Sai Yahuda Iskariyot, ɗaya daga cikin Sha Biyun nan, ya je wajen manyan firistoci don yã bashe Yesu a gare su. ¹¹ Suka yi murna da jin haka, suka yi alkawari za su ba shi kudɓi. Don haka, ya fara neman zarafi yã ba da shi.

Abincin yamma na Ubangiji

(Mattiyu 26.17-25; Luka 22.7-14,21-23; Yohanna 13.21-30)

¹² A rana ta fari ta Bikin Burodi Marar Yisti, lokacin da akan yanka ɗan ragon hadayar kafara, bisa ga al'ada ta tunawa da Bikin Ketarewa, sai almajiran Yesu suka tambaye shi, suka ce, "Ina kake so mu je mu shirya maka wurin da za ka ci Bikin Ketarewa?"

¹³ Sai ya aiki biyu daga cikin almajiransa ya ce, "Ku shiga cikin birni, za ku sadu da wani ɗauke da tulun ruwa. Ku bi shi. ¹⁴ Gidan da ya shiga, ku gaya wa maigidan cewa, 'Malam yana tambaya, ina ɗakin bakina, inda zan ci Bikin Ketarewa tare da almajiraina?' ¹⁵ Zai nuna muku wani babban ɗakin sama da aka shirya domin baki. Ku yi mana shirin a can."

¹⁶ Almajiran suka tafi, suka shiga cikin birnin, suka kuwa tarar da kome kamar yadda Yesu ya faɗa musu. Sai suka shirya Bikin Ketarewa.

¹⁷ Da yamma ta yi, sai Yesu ya zo tare da Sha Biyun. ¹⁸ Yayinda suke cin abinci a tebur, sai ya ce, “Gaskiya nake gaya muku, ɗaya daga cikinku zai bashe ni, wani wanda yake ci tare da ni.”

¹⁹ Suka cika da bakin ciki, da ɗaya-ɗaya suka ce masa, “Tabbatacce, ba ni ba ne, ko?”

²⁰ Ya ce, “Daya daga cikin Sha Biyun ne, wanda yake ci tare da ni a kwano. ²¹ Dan Mutum zai tafi kamar yadda yake a rubuce game da shi, amma kaiton mutumin da ya bashe Dan Mutum! Zai fi masa, da ba a haife shi ba.”

(*Mattiyu 26.26-30; Luka 22.14-23; 1 Korintiyawa 11.23-25*)

²² Yayinda suke cin abinci, sai Yesu ya ɗauki burodi, ya yi godiya, ya kakkarya, ya ba wa almajiransa, yana cewa, “Ku karɓa, wannan jikina ne.”

²³ Sai kuma ya ɗauki kwaf ruwan inabi, ya yi godiya, ya kuma miƙa musu, dukansu suka sha daga ciki.

²⁴ Sai ya ce musu, “Wannan jinina ne na alƙawari, wanda aka zubar da shi saboda mutane da yawa. ²⁵ Gaskiya nake gaya muku, ‘Ba zan ƙara sha daga ‘ya‘yan inabi ba, sai ranan nan, da zan sha shi sabo a mulkin Allah.’”

²⁶ Da suka rera waƙa, sai suka fita, suka tafi Dutsen Zaitun.

Yesu ya yi magana a kan mūsun Bitrus

(*Mattiyu 26.31-35; Luka 22.31-34; Yohanna 13.36-38*)

27 Yesu ya ce musu, “Dukanku za ku ja da baya ku bar ni, gama yana a rubuce cewa,
 “Zan bugi makiyayin tumaki,
 tumakin kuwa za su warwatse.”†

28 Amma bayan na tashi, zan sha gabanku zuwa Galili.”

29 Bitrus ya ce, “Ko da duka sun ja da baya suka bar ka, ba zan bar ka ba.”

30 Yesu ya ce, “Gaskiya nake fadfa maka, yau, tabbatacce, a daren nan, kafin zakara yã yi cara sau biyu‡kai da kanka za ka yi mûsun sanina sau uku.”

31 Amma Bitrus ya yi ta nanatawa da karfi ya ce, “Ko da zan mutu tare da kai, ba zan taba yin mûsun saninka ba.” Duk sauran ma suka ce haka.

Getsemane

(*Mattiyu 26.36-46; Luka 22.39-46*)

32 Suka tafi wani wurin da ake kira Getsemane, Yesu ya kuma ce wa almajiransa, “Ku zauna a nan, yayinda ni kuwa in yi addu’a.” 33 Ya tafi tare da Bitrus, Yakub da kuma Yohanna. Sai ya fara bakin ciki da damuwa kwarai. 34 Sai ya ce musu, “Raina yana cike da bakin ciki har ma kamar zan mutu. Ku dakata a nan ku yi tsaro.”

35 Sai ya yi gaba kafan, ya fãdĩ a kasa, ya yi addu’a, ya ce in mai yiwuwa ne, a dfauke masa wannan sa’a. 36 Ya ce, “Ya *Abba*, §Uba, kome mai yiwuwa ne a gare ka. Ka dfauke mini wannan

† 14:27 Zak 13.7 ‡ 14:30 Wadansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba su da sau biyu. § 14:36 Da Arameyik na Baba

kwaf. Amma ba abin da nake so ba, sai dai abin da kake so.”

³⁷ Sai ya koma wajen almajiransa, ya same su suna barci. Ya ce wa Bitrus, “Siman, kana barci ne? Ka kasa yin tsaro na sa’a daya? ³⁸ Ku yi tsaro, ku kuma yi addu’a, domin kada ku fadi cikin jarraba. Ruhuna yana so, sai dai jiki raunana ne.”

³⁹ Ya sake komawa, ya maimaita addu’ar da ya yi. ⁴⁰ Da ya dawo, ya sake tarar da su suna barci, domin barci ya cika musu ido. Suka rasa abin da za su ce masa.

⁴¹ Da ya koma sau na uku, sai ya ce musu, “Har yanzu kuna barci, kuna hutawa ba? Ya isa! Lokaci ya yi. Duba an ba da Dan Mutum a hannun masu zunubi. ⁴² Ku tashi! Mu tafi! Ga mai bashe ni din yana zuwa!”

*An kama Yesu
(Mattiyyu 26.47-56; Luka 22.47-53; Yohanna 18.3-12)*

⁴³ Yana cikin magana ke nan, sai Yahuda, daya daga cikin Sha Biyun ya bayyana. Ya zo tare da taro da suke riƙe da takuba da sanduna. Manyan firistoci da malaman dokoki, da kuma dattawa ne suka turo taron.

⁴⁴ Mai bashe shi din ya riga ya shirya alama da su cewa, “Wanda na yi wa sumba, shi ne mutumin, ku kama shi, ku riƙe sosai.” ⁴⁵ Nan da nan Yahuda ya je wurin Yesu ya ce, “Rabbi!” Ya kuma yi masa sumba. ⁴⁶ Mutanen kuwa suka kama Yesu, suka riƙe shi. ⁴⁷ Sai wani cikin wafanda suke tsattsaye kusa ya zare takobinsa, ya sare kunnen bawan babban firist.

⁴⁸ Yesu ya ce, “Ina jagoran wani tawaye ne da kuka fito da takuba da kuma sanduna domin ku kama ni? ⁴⁹ Kowace rana ina tare da ku, ina koyarwa a filin haikali, ba ku kama ni ba. Amma dole a cika Nassi.” ⁵⁰ Sai kowa ya yashe shi ya gudu.

⁵¹ Wani saurayin da ba ya sanye da kome sai rigar lilin, yana bin Yesu. Da suka yi kokarin kama shi, ⁵² sai ya gudu ya bar rigarsa, ya gudu tsirara.

A gaban majalisa

(*Mattiyu 26.57-68; Luka 22.54,55,63-71; Yohanna 18.13,14,19-24*)

⁵³ Suka kai Yesu wajen babban first, sai dukan manyan firstoci, dattawa da kuma malaman dokoki suka taru. ⁵⁴ Bitrus ya bi shi daga nesa, har cikin filin gidan babban first. A can, ya zauna tare da masu gadi, yana jin dumin wuta.

⁵⁵ Manyan firstoci da dukan 'yan Majalisa, suka shiga neman shaidar laifin da za a tabbatar a kan Yesu, domin su kashe shi. Amma ba su sami ko d'aya ba. ⁵⁶ Da yawa suka ba da shaidar karya a kansa, amma shaidarsu ba ta zo d'aya ba.

⁵⁷ Sai waƙansu suka mika tsaye, suka ba da wannan shaida karya a kansa, suka ce, ⁵⁸ “Mun ji shi ya ce, ‘Zan rushe wannan haikali da mutum ya gina, cikin kwana uku, in sake gina wani wanda ba ginin mutum ba.’” ⁵⁹ Duk da haka ma, shaidarsu ba ta zo d'aya ba.

⁶⁰ Sai babban first ya tashi a gabansu, ya tambayi Yesu ya ce, “Ba za ka amsa ba? Wane shaida ke nan waƙannan mutane suke kawowa

a kanka?” ⁶¹ Amma Yesu ya yi shiru, bai kuwa amsa ba.

Babban firist ya sāke tambayarsa ya ce, “Kai ne Kiristi, Dan Mai Albarka?”

⁶² Yesu ya ce, “Ni ne. Za ku kuwa ga Dan Mutum yana zaune a hannun dama na Mai Iko, yana kuma zuwa a cikin gizagizan sama.”

⁶³ Babban firist ya yage tufafinsa, ya yi ce, “Ina dalilin neman wafansu shaidu kuma? ⁶⁴ Kun dai ji sabon. Me kuka gani?”

Duka suka yanke masa hukuncin kisa. ⁶⁵ Sai wafansu suka fara tattofa masa miyau, suka rufe masa idanu, suka bubbuge shi da hannuwansu, suka ce, “Yi annabci!” Masu gadin kuma suka dauke shi, suka yi masa duka.

Bitrus ya yi mūsun sanin Yesu

(Mattiyu 26.69-75; Luka 22.56-62; Yohanna 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Yayinda Bitrus yake kasa a filin gidan, sai wata yarinya, baiwa, daya daga cikin ma'aikatan babban firist, ta zo can. ⁶⁷ Da ta ga Bitrus yana jin dumi, sai ta dube shi da kyau.

Ta ce, “Kai ma kana tare da Yesu, Banazare.”

⁶⁸ Amma ya yi mūsu ya ce, “Ban san abin da kike magana ba, balle ma in fahimce ki.” Sai ya fita zuwa zaure.*

⁶⁹ Da baiwar ta gan shi a can, sai ta sāke gaya wa wafanda suke tsattsaye a wurin, ta ce, “Wannan mutum yana daya daga cikinsu.” ⁷⁰ Sai ya sāke yin musu.

* **14:68** Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko suna da kofar shiga zakara kuwa ya yi cara

Bayan dan lokaci kafan, sai wafanda suke tsattsaye kusa suka ce wa Bitrus, “Lalle, kana daya daga cikinsu, gama kai mutumin Galili ne.”

⁷¹ Sai ya fara la'antar kansa, yana rantsuwa musu, yana cewa, “Ban san wannan mutumin da kuke magana a kai ba.”

⁷² Nan da nan zakara ya yi cara sau na biyu.† Sai Bitrus ya tuna da maganar da Yesu ya yi masa cewa, “**Kafin zakara yä yi cara sau biyu,‡za ka yi müsün sanina sau uku.**” Sai ya fashe da kuka.

15

Yesu a gaban Bilatus

(*Mattiyu 27.1,2,11-14; Luka 23.1-5; Yohanna 18.28-38*)

¹ Da sassafe, sai manyan firistoci da dattawa, da malaman dokoki, da dukan Majalisa, suka yanke shawara. Suka daure Yesu, suka kai shi, suka miƙa shi ga Bilatus.

² Bilatus ya yi tambaya ya ce, “Kai ne Sarkin Yahudawa?”

Yesu ya amsa ya ce, “**I, haka yake, kamar yadda ka faɗa.**”

³ Manyan firistoci suka zarge shi a kan abubuwa da yawa. ⁴ Don haka Bilatus ya säke tambayarsa ya ce, “Ba za ka amsa ba? Dubi abubuwa da yawa da suke zarginka da su.”

† **14:72** Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba su da sau na biyu. ‡ **14:72** Wafansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko ba su da sau biyu.

⁵ Amma har yanzu, Yesu bai ba da amsa ba, Bilatus ya yi mamaki.

(Mattiyu 27.15-26; Luka 23.13-25; Yohanna 18.39-19.16)

⁶ Yanzu fa, al'ada ce a lokacin Bikin, a saki ɗan kurkuku guda wanda mutane suka roka. ⁷ Wani mutumin da ake kira Barabbas, yana a kurkuku, tare da waɗansu 'yan tawaye da suka yi kisankai a lokacin wani hargitsi. ⁸ Taron suka matso, suka ce roki Bilatus yā yi musu abin da ya saba yi.

⁹ Bilatus ya yi tambaya ya ce, "Kuna so in sakar muku Sarkin Yahudawa?" ¹⁰ Don ya san saboda sonkai ne manyan firistoci suka ba da Yesu a gare shi. ¹¹ Amma manyan firistoci suka zuga taron su sa a saki Barabbas, a maimakon Yesu.

¹² Bilatus ya tambaye su ya ce, "To, me zan yi da wanda kuke ce da shi, sarkin Yahudawa?"

¹³ Suka yi ihu, suka ce, "A gicciye shi!"

¹⁴ Bilatus ya yi tambaya ya ce, "Don me? Wane laifi ya yi?"

Amma suka kara yin ihu suna cewa, "A gicciye shi!"

¹⁵ Don son yā faranta wa taron rai, sai Bilatus ya sakar musu Barabbas. Ya sa aka yi wa Yesu bulala, sa'an nan ya ba da shi a gicciye.

Sojoji sun yi wa Yesu ba'a

(Mattiyu 27.27-30; Yohanna 19.2,3)

¹⁶ Sojojin suka tafi da Yesu cikin fadar gwamna (wato, Firetoriyum), suka kira dukan kamfanin sojoji wuri ɗaya. ¹⁷ Suka sa masa wata riga mai ruwan shunayya, suka kuma tuka rawanin kaya suka sa masa. ¹⁸ Sai suka fara ce masa,

“Ranka yā dade sarkin Yahudawa!”¹⁹ Suka dinga bugunsa a kā da sanda, suka tattofa masa miyau. Suka durkusa suka yi masa bangirma na ba’a.²⁰ Bayan da suka gama yin masa ba’a, suka tube rigar mai ruwan shunayyar, suka sa masa nasa tufafi. Sai suka tafi da shi don a gicciye shi.

Gicciyewa

(Mattiyu 27.27-30; Yohanna 19.2,3)

²¹ Sai ga wani mutum daga Sairin da ake kira Siman, mahaifin Alekzanda da Rufus, yana wucewa kan hanyarsa daga kauye. Sai suka tilasta shi yā d’auki gicciyen.²² Suka kawo Yesu a wurin da ake kira Golgota (wanda yake nufin Wurin Kokon Kai).²³ Sai suka miƙa masa ruwan inabi gauraye da mur, don yā rage zafi, amma bai sha ba.²⁴ Sai suka gicciye shi. Suka rarraba tufafinsa, suka jefa kuri’a a kansu don su ga abin da kowa zai samu.

²⁵ Sa’a ta uku na safe ce kuwa aka gicciye shi.

²⁶ Akwai rubutu na zarginsa, da ya ce,
Sarkin Yahudawa.

²⁷ Suka gicciye ’yan fashi biyu tare da shi, d’aya a damansa, d’ayan kuma a hagnusa.*²⁹ Masu wucewa suka zazzage shi. Suka kaƙa kai suna cewa, “To, kai da za ka rushe haikali ka kuma gina shi a kwana uku,³⁰ sai ka sauko daga gicciyen, ka ceci kanka!”

³¹ Haka kuma, manyan firistoci da malaman dokoki suka yi masa ba’a a junansu, suna cewa,

* **15:27** Waƙansu rubuce-rubucen hannu na dā suna da hagu, **28** Nassin nan kuwa ya cika da ya ce, “An lasafta shi a cikin masu laifi.” (Ish 53.12)

“Ya ceci wadansu, amma ya kāsa ceton kansa!
³² Bari wannan Kiristi, wannan Sarkin Isra’ila, yā sauko yanzu daga gicciye, don mu ga mu kuma gaskata.” Wadanda aka gicciye tare da shi ma suka zazzage shi.

Mutuwar Yesu
 (Mattiyyu 27.45-56; Luka 23.44-49; Yohanna 19.28-30)

³³ Daga sa’a ta shida har zuwa sa’a ta tara na rana, duhu ya rufe dukan kasar. ³⁴ A daidai sa’a ta tara na rana, sai Yesu ya daga murya da karfi ya ce, “*Eloi, Eloi, lama sabaktani?*” (Wato, “*Ya Allahna, ya Allahna, don me ka yashe ni?*”).†

³⁵ Da wadansu cikin wadanda suke tsattsaye kusa da wurin suka ji haka, suka ce, “Ku saurara, yana kiran Iliya.”

³⁶ Wani mutum ya ruga ya je ya jiko soso da ruwan tsami, ya soka a sanda ya miƙa wa Yesu yā sha. Ya ce, “Ku kyale shi. Bari mu ga ko Iliya zai zo yā saukar da shi.”

³⁷ Da murya mai karfi, Yesu ya ja numfashinsa na karshe.

³⁸ Labulen haikali kuwa ya yage kashi biyu, daga sama har kasa. ³⁹ Da jarumin da yake tsaye a gaban Yesu ya ji muryarsa, ya kuma ga yadda ya mutu, sai ya ce, “Gaskiya, wannan mutum Dan Allah ne!”

⁴⁰ Wadansu mata suna kallo daga nesa. A cikinsu kuwa akwai Maryamu Magdalin, Maryamu mahaifiyar Yakub karami da Yusuf,‡ da kuma Salome. ⁴¹ A Galili wadannan mata ne

† 15:34 Zab 22.1 ‡ 15:40 Girik Yosi, wani sunan Yusuf; haka ma a aya 47

suka rika bin sa suna yin masa hidima. Wadansu mata da yawa da suka zo tare da shi daga Urushalima, su ma suna nan a can.

Jana'izar Yesu

(Mattiyu 27.57-61; Luka 23.50-56; Yohanna 19.38-42)

⁴² Ranar kuwa ita ce ranar Shirye-shirye (wato, ana kashegari Asabbaci). Saboda haka, da yamma ta yi, sai ⁴³ Yusuf daga Arimateya, wani sanannen dan Majalisa, wanda da ma yake jiran zuwan mulkin Allah, ya je wajen Bilatus ba tsoro, ya roka a ba shi jikin Yesu. ⁴⁴ Bilatus ya yi mamaki da ya ji cewa Yesu ya riga ya mutu. Sai ya kira jarumin ya tambaye shi ko Yesu ya riga ya mutu. ⁴⁵ Da ya ji ta bakin jarumin cewa haka ne, sai ya ba wa Yusuf jikin. ⁴⁶ Sai Yusuf ya kawo zanen lilin, ya saukar da jikin, ya nannafe shi da lilin din, sa'an nan ya sa shi a kabarin da aka fafe a cikin dutse. Sai ya gungura wani dutse ya rufe bakin kabarin. ⁴⁷ Maryamu Magdalin da Maryamu uwar Yusuf sun ga inda aka kwantar da shi.

16

Tashin Yesu daga matattu

(Mattiyu 28.1-8; Luka 24.1-12; Yohanna 20.1-10)

¹ Da Asabbaci ya wuce, sai Maryamu Magdalin, Maryamu mahaifiyar Yakub, da kuma Salome suka sayi kayan kanshi domin su je su shafa wa jikin Yesu. ² A ranar farko ta mako, da sassafe, bayan fitowar rana, suna kan hanyarsu zuwa

kabarin ke nan, ³ sai suka tambaye juna suka ce, “Wane ne zai gungura mana dutsen daga bakin kabarin?”

⁴ Amma da suka daga kai, sai suka ga cewa, an riga an gungura dutsen. Dutsen kuwa babba ne. ⁵ Da suna shiga cikin kabarin, sai suka ga wani saurayi sanye da farar riga, yana zaune a hannun dama, sai suka firgita.

⁶ Ya ce, “Kada ku firgita. Kuna neman Yesu Banazare wanda aka gicciye ne. Ya tashi! Ba ya nan. Ku dubi inda aka kwantar da shi. ⁷ Amma ku tafi ku gaya wa almajiransa da kuma Bitrus cewa, ‘Ya sha gabanku zuwa Galili. Can za ku gan shi, kamar yadda ya fada muku.’ ”

⁸ Da rawan jiki da kuma ruɗewa, matan suka fita a guje daga kabarin. Ba su kuwa gaya wa kowa ba, don suna tsoro.

[Wadansu rubuce-rubucen hannu na farko-farko da wadansu shaidu na dā ba su da ayoyi 9-20.]

⁹ *Da Yesu ya tashi daga matattu da safe, a ranar farko ta mako, ya fara bayyana ga Maryamu Magdalin, wadda ya fitar da aljanu bakwai daga cikinta. ¹⁰ Ta je ta gaya wa waɗanda dā suke tare da shi, waɗanda kuma suke makoki da kuka. ¹¹ Da suka ji cewa Yesu yana da rai, har ma ta gan shi, ba su gaskata ba.*

(Luka 24.13-35)

¹² *Daga baya Yesu ya bayyana a wani kamanni dabam ga biyunsu, yayinda suke tafiya kauye.*

¹³ *Wadannan kuwa suka koma suka shaida wa sauran, amma su ma ba su gaskata ba.*

¹⁴ Bayan haka, Yesu ya bayyana ga Sha Dayan, yayinda suke cin abinci. Ya tsawata musu a kan rashin bangaskiyarsu, da yadda suka ki gaskata waƙanda suka gan shi bayan ya tashi.

¹⁵ Ya ce, musu, “*Ku tafi cikin dukan duniya, ku yi wa’azin bishara ga dukan halitta.* ¹⁶ *Duk wanda ya gaskata, aka kuma yi masa baftisma, zai sami ceto. Amma duk wanda bai gaskata ba kuwa, zai hallaka.* ¹⁷ *Waƙannan alamu za su kasance tare da waƙanda suka gaskata. A cikin sunana za su fitar da aljanu, za su yi magana da sababbin harsuna.* ¹⁸ *Za su ɗauki macizai da hannuwansu. In kuwa suka sha mugun dafi, ba zai cuce su ba ko kaɗan. Za su ɗibiya hannuwansu a kan marasa lafiya, su kuwa warke.”*

¹⁹ Bayan Ubangiji Yesu ya yi musu magana, sai aka ɗauke shi zuwa sama, ya kuma zauna a hannun dama na Allah. ²⁰ Sai almajiran suka fita, suka yi wa’azi ko’ina. Ubangiji kuwa ya yi aiki tare da su, ya tabbatar da maganarsa ta wurin alamu da suke biye da maganar.

**Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki,
Sabon Rai Don Kowa™
Hausa: Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki, Sabon
Rai Don Kowa™ (Bible) of Nigeria**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Hausa

Contributor: Biblica, Inc.

**Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™
Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.**

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 16 Nov 2021

18113be6-b3a0-530a-b78f-a25225282250